KULTŪROS SAVAITRAŠTIS „7 MENO DIENOS“ | WWW.7MD.LT

7md

2015 m. lapkričio 13 d., penktadienis

Nr. 40 (1146) | Kaina 0,81 Eur

D*ailė* | **M***uzika* | **T***eatras* | **K***inas* | **F***otografija*

2

Vytauto Laurušo jubiliejinis koncertas

3

Devyniasdešimtmečio baleto jaunystė

4

Aktualios muzikos festivalio „Gaida“ atgarsiai

6

Skulptūros 80-metis

7

Tarptautinė dailininko knygos trienalė

8

Nauji filmai – „007 Spectre“

Scena iš spektaklio „Septynios gražuolės“ D. MATVEJEVO NUOTR.

Konstantinas Bogdanas, „Sūnaus portretas“. 1970 m. A. NARUŠYTĖS NUOTR.

Ars poetica

Jono Vaitkaus „Septynios gražuolės“ Lietuvos rusų dramos teatre

DAIVA ŠABASEVIČIENĖ

Poetinė klausa būdinga visai Jono Vaitkaus kūrybai. Šiandien, lietuvių teatrui besimaudant natūralistinių spektaklių kūdrose, vis sunkiau susikaupti sąlyginiams pastatymams su paslapčių pilnomis gelmėmis. Statyti pasaką suaugusiems, o jos amžinybę aktualizuoti iki nūdienos politinių įvykių – tai menininko akibrokštas pačiam sau. Vaitkus, pasirinkdamas ne tik sudėtingą, bet ir itin „nepatogų“ kūrinį, smarkiai rizikavo, bet su visa Rusų dramos trupe sukūrė vientisą spektaklio audinį pagal vieną iš sudėtingiausių rašytinių šaltinių – XII a. persų literatūros šedevrą, Nizami Gandževi „Septynias gražuoles“.

Jau vien tikras Nizami vardas – Jamal ad-Dīn Abū Muhammad Ilyās ibn-Yūsuf ibn-Zakkī – byloja apie tankmę, į kurią brendant reikia ne tik drąsos, bet ir profesinės išminties. Šiandien, kai Rytų pasaulis stumia į neviltį Vakarus, kai abipusės strėlės vis smarkiau sužeidžia ir kaimynus, Nizami skamba kaip taikdarys. Gal tai tik savęs apgaudinėjimas, – juk ne ką mažiau strėlių gali išprovokuoti vien autoriaus priskyrimas persams. Dėl spalvingo gyvenimo šiuo autoriumi dalijasi azerbaidžaniečiai, iraniečiai, tadžikai, kurdai.

Nors Rytų literatūros tyrinėtojai pripažįsta, kad Nizami, priartindamas savo kūrybą prie gyvenimo, pasuko kita linkme, Vaitkaus spektaklyje arabų-persų poezija, nors girdime ją išverstą, sukuria pakylėtą atmosferą. Nizami Vaitkui artimas ir dėl to, kad poemoje naudojama įvairi leksika, „aukštoji“ kalba persipina su liaudiškais posakiais, aforizmais, o tai suteikia mintims sodresnį koloritą.

Islamišką kūrinio kontekstą Vaitkus naudoja savo gnostinei pozicijai išreikšti. Jau ne pirmą kartą režisierius, pasitelkdamas poetinio teatro priemones, analizuoja nuodėmės pasekmes, netobulo ir taisytino pasaulio mechanizmus. Šiandien tai yra iššūkis, atvira provokacija. Neabejoju, kad dvasios apsivalymą nuo ydingų įpročių Vaitkus galėtų skelbti ir kitomis teatro priemonėmis, tačiau jis pasirinko meditatyvią formą, kurioje muzika, judesys ir šviesa tapo svarbiausiais poetinio spektaklio komponentais.

Didingas epas ypatingo grožio poetine kalba pasakoja apie legendinį šacho Bahramo Gūro viešpatavimą, apie jo širdį užvaldžiusias septynias žavias mergeles – nuotakas. Vaitkus laikosi poemos skiriamųjų dalių – septynių novelių, kurias šachui pasakoja septynios iš skirtingų kraštų kilusios jo žmonos. Vaitkui visa, kas vyksta Žemėje, yra tapatu Dievui. Todėl jam rūpi per savo žmogišką prizmę žiūrovui pristatyti Bahramo gyvenimą kaip senovės totemo likimą. Atrodytų, mums sunku „skaityti“ zoroastrinės Žemės semantikos vaizdinius, tačiau skirtingos septynių princesių spalvos tampa veidrodžiu – totemo atvaizdu.

NUKELTA Į 5 PSL.

Keletas simptomų

Pamąstymai po kompozitoriaus Vytauto Laurušo jubiliejinio koncerto

Rita Aleknaitė-Bieliauskienė

Keistą visuomenės išbandymą tarsi lakmuso popieriėliu atliko Lietuvos nacionalinės ir Vyriausybinės premijų laureatas, LDK Gedimino ordino Karininko kryžiaus kavalierius, kompozitorius Vytautas Laurušas. Ėmė ir surengė savo 85-mečio sukakčiai skirtą vakarą ne gegužę, kaip derėjo, bet lapkričio 6 dieną. Gal iškiliausi jo muzikos atlikėjai – tarptautinių konkursų laureatas violončelininkas Vytautas Sondeckis ir buvęs jo pedagogas, dabar ir dirigentas, Lietuvos nacionalinės ir įvairių tarptautinių premijų laureatas David Geringas ar Šv. Kristoforo orkestras pavasariop buvo labai užimti? O gal kompozitorius vėlokai pamatė jį įkvėpusį išgąstingą vabalą (apie jį vėliau) – nespėjo situacijos reflektuoti?

Pilna Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Didžioji salė, rožių aromatas, prieš pasaulines premjeras neramūs atlikėjai. Skambėjo pagarbūs Lietuvos muzikos ir teatro akademijos rektoriaus profesoriaus Zbignevo Ibelhaupto sveikinimo žodžiai. Jie liudijo, kad ir šiandien svarbūs tie kadaise išsvajoti, dar nepasiekti Lietuvos muzikinės kultūros puoselėtojų horizontai. Buvo perskaityti gražūs premjero Algirdo Butkevičiaus palinkėjimai. Kaip jau tapo įprasta, menininko „nepastebėjo“ Kultūros ministerija, Respublikos Seimo „kultūros specialistai“ ir kitos pretenzingai menininkų vardu veikiančios institucijos, taip pat istorijos nevertinantis jaunimas. Tai ir fiksuosime kaip pirmąjį besiritančios kultūros simptomą. Tik klausimas: ar jį inspiravo kūrėjo amžius, ar prasta veikiančiųjų asmenų orientacija kultūros gyvenime?

Vytautas Laurušas – žmogus, visą gyvenimą ieškojęs veiklos prasmės. Todėl ir atsigręžus į kompozitoriaus nueitus dešimtmečius norisi pakartoti jo gyvenimui būdingą iš viduramžių mus pasiekusią sentenciją: „Non mirare, non indignare, sed intelegere“ („ne stebėtis, ne teisti, bet suprasti“). Suprasti kitą ir save. Kalbėti apie žmogaus pastangas prasmingai gyventi ir kūrybingai veikti – humanistinio požiūrio stokojančioje visuomenėje šiandien ypač aktualu. Kartais skaitai kokį straipsnį, net monografiją ir stebiesi, kiek su amžiumi atsirado užuomaršų, kurie, iškreipdami istoriją, narsiai postringauja apie nebūtus dalykus! Ar tai ne kitas įsigalintis visuomenėje simptomas: prisiminti tik tai, kas šiandien naudinga?

Gyvenimo prasmės paieškų kelias vingiuotas. V. Laurušas patyrė trijų Lietuvos egzistencijos periodų transformacijas. Tačiau tik nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje, tik numetus į pašales nepabaigiamų administracinių darbų jungą, V. Laurušui atsirado šansas atsiverti ir įprasminti reflektyvios sąmonės proveržius. Bet jis strimagalviais nepaniro į atsivėrusio pasaulio nežinią. Analitinis protas tramdė, vertino, studijavo, ieškojo savitų minties raiškos sprendimų. Naujumo kriterijai visada buvo nelygiaverčiai, diskutuotini. Kitaip nei jauni kolegos, V. Laurušas nesiekė drastiškai griauti praeities kanonų, bet mokėsi kuriamam pasauliui, aktyviam naratyvui dažnai neįprastais kalbos segmentais suteikti naujų epochos dvasios charakteristikų. Prestižinės leidyklos „Schott“, kuri greta kitų iškilių pasaulio kompozitorių skleidžia ir V. Laurušo kūrybą, anotacijoje rašoma: „Jam pavyko formalizuotas Vakarų avangardo struktūras integruoti į dramatišką raišką. Pastebima, kad perestroikos metais ir V. Laurušo muzika suskambo pasaulyje. Rašoma: „1988 m. Bostone skambėję jo kūriniai Vakaruose turėjo panašų poveikį kaip Gubaidulinos, Schnittke’s, Denisovo. Mūsų supratimu, jo muzika buvo avangardas.“ Savo kūriniuose „jis naudoja įvairias kompozicijos technikas: dvylikatonę eilę, aleatorikos elementus, minimalizmą ir tradicines formas. Ši muzikinė įvairovė girdėti ir „Concento di corde“. Kūrinys sukurtas dviem altams, tačiau su žymaus violončelės meistro David Geringo pagalba dabar yra perdarytas dviem violončelėms. Tai labai įdomus ir neįprastas kūrinys, tikras turtas.“ O D. Geringas ten pat papildo: „Kai aš pirmą kartą susipažinau su Vytauto Laurušo „Concento di corde“, buvau sužavėtas įspūdingu darbu. Jame galima rasti daugelio kompozicinių technikų derinį: aleatoriką, minimalizmą, laisvą tonalumą ir tradicines formas, o greta – sodrius lyrinius dialogus. Nemažiau reikšmingi ir emociniai proveržiai, tarpusavyje susieti, derantys, nuolat pulsuojantys balsai, dramatiška jų raiškos įtampa. Aleatorika, minimalizmas, kiti formalizmo kilmės elementai jo kūryboje buvo integruoti nepažeidžiant įspūdžio, emocionalumo ir dramatiškumo primato.“ Jubiliejiniame kompozitoriaus vakare kūrinį atliko D. Geringas ir Vytautas Sondeckis – ekspresyviai, įžūliai ir kenčiančiai, o visa tai vainikavo tarp audringų violončelių chorų išnyranti skausminga melika. Skambėjo puikus ansamblis, raiškus jautriais dialogais ir ekspresyvių monologų proveržiais. O Koncerto violončelei ir styginių orkestrui pasaulinę premjerą su D. Geringo diriguojamu Šv. Kristoforo orkestru atliko V. Sondeckis – meistriškai, jautriai, muzikaliai ir labai ekspresyviai.

David Geringas ir Vytautas Sondeckis jubiliejiniame koncerte

Asmeninio archyvo nuotr.

Vakaras prasidėjo „Simphonietta“ (2014), o baigėsi „Pragiedrėjimu“ styginių orkestrui (2013) – emocionalia, dramatiškų atspalvių, minties vedimo įtampos įprasminta partitūra. Kompaktiškai skambantis orkestro styginių kvintetas, epizodų dinamizmas, iškalbūs unisonai ir pauzės. Plėtojama mintis, ekspresyviai vedama diriguojančio D. Geringo, ieško kulminacijos ir šviesaus pragiedrėjimo tako. Labai kokybišku orkestro garsu jis klausytoją tarsi vedė „link amžinosios šviesos per žmogaus gyvenimą, kuris greitai praeina“ (Just. Marcinkevičius). Gal todėl V. Laurušas skuba kurti? Gimsta naujos partitūros, kuriose slypi daug potekščių. Tai išduoda staiga įsiveržiantys spalviniai styginių kvarteto orkestriniai potėpiai, nelauktas orkestrantų šūksnis, įprasminantis kūrinio kulminaciją, tarsi ėjimo į kalną baigtį. Tai sarkazmas, pakeisiantis ekspresyvią kantileną. Pilnas žmogaus jausenų arsenalas. „Nemėgstu muzikos, kurioje nejaučiu žmogaus emocijų! Nemėgstu prigalvotų garsų struktūrų rinkinių. Daug galvoju, bet negaliu atsakyti į klausimą: kas yra muzika? Žinau, ką ji man reiškia: visa garsais išreikšta žmogaus proto ir emocijų esatis, – sako kompozitorius. – Jaunieji bando atsakyti į tą patį amžių gludinamą klausimą: kokia muzika aktuali šiandienos žmogui. Kuo ji inspiruoja kūrėją (kompozitorių, atlikėją), kuo imponuoja (arba ne) klausytojui (primityvui, tradicionieriui, futuristui)? Visiems būtina pagalvoti: tai simptomiška ar logiška vystymosi perspektyva?“

Atsakymą pats V. Laurušas tarsi pateikė kita savo pasauline premjera – „Vabalo variacijomis“ sopranui ir styginių orkestrui. Kompozitorius drėbtelėjo sarkazmą: v-a-b-a-l-a-s! Pradžioje jis baisus, kaip ir dodekafonija ar kitas raiškos naujadaras, kelia juoką, o paskui apsiprantama, kol tas padaras tampa savas, pažįstamas, pripažįstamas. Apsisuka istorijos ratas, ir vėl viskas iš pradžių. Puikiai kūrinio premjerą atliko jau gražiai tarptautiniuose konkursuose pasirodžiusi jauna dainininkė Aistė Pilibavičiūtė: dainavimo prasmę suvokianti balsinga, artistiška, įtaigi atlikėja. Ir tai reikšmingas simptomas: auga nauja karta, jaučianti istorijos posūkį, gebanti interpretuoti įvairios, ne tik tradicinės raiškos reikalaujančią muziką.

Priešybių dinamika

Įspūdžiai iš Klaipėdos kamerinio orkestro koncertų

Paulina Nalivaikaitė

„Mūsų kolektyvo požiūris į darbą, muziką, klausytoją, kultūros procesus yra labai dinamiškas“, – viename interviu teigė violončelininkas ir Klaipėdos kamerinio orkestro (KKO) meno vadovas Mindaugas Bačkus. Klaipėdos koncertų salėje reziduojantis kolektyvas sostinėje nėra dažnas svečias, tačiau neseniai turėjome galimybę net du kartus Vilniuje išgirsti šį kolektyvą, atliekantį kardinaliai skirtingų stilistikų programas. Spalio 26 d. Šiuolaikinio meno centre jis atliko šiuolaikinės muzikos programą „Gaidos“ festivalyje, o lapkričio 4 d. Nacionalinėje filharmonijoje griežė baroko ir ankstyvojo klasicizmo kompozicijas. Tokios repertuaro priešybės suteikė šansą pademonstruoti nepaprastą dinamiką chameleoniškai keičiant stilistinį rūbą.

Koncertas Filharmonijoje – tai priešpriešų plotmė: tėvas *vs* sūnus (Johannas Sebastianas Bachas prieš Carlą Philippą Emanuelį Bachą), barokas *vs* klasicizmas, solistai *vs* orkestras. Pastaroji priešybė tą vakarą raiškiausiai formavo KKO įvaizdį, ir apie šią antitezę kalbėti vertėtų plačiąja prasme: tiek apie orkestro ir solistų sąveiką, tiek apie santykį tarp kūrinių su solistais ir kompozicijų, skirtų vien orkestrui. Koncertą pradėjusiam J.S. Bacho *Contrapunctus I* iš „Fugos meno“ pasirinktas santūrus ir švelniai dainingas skambesys, sklandžiai jungiant temos garsus į tekančią vienovę. C.Ph.E. Bacho Simfonija styginiams Nr. 5 h-moll, priešingai, atskleidė veržlią kolektyvo energiją ir gebėjimą tiksliai išartikuliuoti „rokokiškai“ vingrius smulkios ritmikos bei įmantrios melizmatikos kupinus pasažus, tad ši išpuošta, tačiau harmoniškai ir faktūriškai skaidri muzika nuskambėjo lengvai. Tiesa, retkarčiais sinchroniškumo visgi pritrūkdavo. J.S. Bacho „Brandenburgo koncertas“ Nr. 3 G-dur buvo jaunatviško polėkio apraiška, neapleidžiant baroko stilistikos pajautos. Klausantis J.S. Bacho Koncerto dviem smuikams, styginiams ir *basso continuo* d-moll, taip pat C.Ph.E. Bacho Koncerto violončelei a-moll, priešingai, lengvumo pojūčio nebeliko – jį abiem atvejais

Devyniasdešimtmečio baleto jaunystė

Nauji vardai Lietuvos baleto afišose

Helmutas Šabasevičius

Laukdama savo 90-ojo jubiliejaus ir šia proga suplanuotų renginių, Lietuvos baleto trupė pastebimai atsinaujino – šį sezoną baleto spektaklių afišose matysime dešimt naujų vardų.

Pirmiausia tai M.K. Čiurlionio mokyklos auklėtiniai, jau anksčiau matyti LNOBT arba Šokio teatro scenose. Keturi iš jų turi ne tik svarbiausios Lietuvoje meno mokyklos, bet ir Ženevos šokio centro, kur tobulinosi paskutiniais metais, diplomus. Eimantė Šeškutė (g. 1995 Vilniuje) – muzikali, plastiška, išraiškingų linijų šokėja – yra parengusi Pelenės vaidmenį, taip pat ir keletą klasikinių duetų, šiuolaikinio šokio kompozicijų, visus juos atlieka su bendramoksliu Jonu Lauciumi (g. 1996 Vilniuje); Karolis Šemetas (g. 1992 Šiauliuose) ir jo bendramokslis Jeronimas Krivickas (g. 1993 Vilniuje) jau matyti keliuose šio sezono spektakliuose.

Nedidelių vaidmenų parengė ir jauniausi trupės šokėjai, šių metų Baleto skyriaus absolventai – Vasara Visockaitė (g. 1995 Vilniuje) ir Aistis Kavaliauskas (g. 1995 Druskininkuose), pažįstami iš Baleto skyriaus spektaklių.

Jau kuris laikas rengiamų tarptautinių šokėjų atrankų rezultatas – keli artistai, baigę įvairias užsienio baleto mokyklas. Vilniuje nuo šio sezono šoka armėnė Gohar Mkrtchyan (g. 1995 Jerevane). Būdama penkerių, kartu su šeima ji išvyko į Ispaniją, užaugo Madride, baleto mokėsi Karališkoje šokio konservatorijoje „Mariemma“, porą metų – San Fransisko Baleto mokykloje. Jaunoji balerina džiaugiasi gavusi galimybę pradėti profesionalios šokėjos karjerą ir pasiruošusi sparčiai tobulėti. Po pirmųjų spektaklių ji liko sužavėta Lietuvos žiūrovais – pilnos salės rodo, kad šokio menas čia ypač vertinamas, o tą jausti šokėjui visada labai svarbu.

Italas Nicolo Centocchi (g. 1990 Marostikoje) užaugo Turine, mokėsi Turino baleto (*Balletto di Torino*) studijoje, baigė šokio ir baleto programą Londone (*London studio centre*). Kurį laiką dirbo Sarasotos baleto trupėje Floridoje, vėliau – Anglijos nacionalinio baleto trupėje bei nedidelėse trupėse Italijoje ir Prancūzijoje. Dalyvauti šokėjų atrankoje Vilniuje jį paskatino noras pažinti įvairias kultūras.

Tarp naujų trupės šokėjų – du artistai iš Ispanijos: Mel Fernández Bombardó ir Milos Patiño (g. 1991 Torevjechoje), baigęs Madrido karališkąją šokio akademiją, mokęsis Victoro Ullates baleto mokykloje, po to šokęs Valensijos trupėje „Ballet de la Generalitat“.

Kai kurių jau spėjusių atkreipti dėmesį šokėjų Vilniuje nebematysime. Kanadietis Vaclavas Connoras Redpathas, naujausioje premjeroje – Itziko Galili šokio spektaklyje „Dalykai, kurių niekam nepasakojau“ iš programos „Bolero+“ – įsimintinės savita šokio nuotaika bei prasmingais judesiais, nusprendė baletą iškeisti į studijas ir Niujorke mokosi matematikos bei ekonomikos, bakalauro diplomą planuoja gauti 2017-aisiais. Darbą Lietuvoje šokėjas vertina kaip nepaprastai įdomią patirtį. Į gimtąją Japoniją grįžo Yuki Yonekura, pasižymėjęs ir kaip techniškas šokėjas, ir kaip „Kūrybinio impulso“ choreografas. Baleto trupėje „Le Palais d'Hiver Saint-Petersbourg Ballet“, kuriai vadovauja François Mauduit, nuo šio rudens šoka Žilvinas Beniušević ius; beje, čia dirba ir daugiau lietuvių: LNOBT kurį laiką šokusios Grytė Dirmaitė ir Karolina Šibikaitė bei šių metų Baleto skyriaus absolventės Audronė Dirsytė ir Evelina Fokina.

***

Nemažai naujų artistų buvo galima matyti Bogdano Pawlowskio balete „Snieguolė ir septyni nykštukai“. Veržlūs, lengvi Jono Lauciaus judesiai, santūrūs gestai padėjo jam sukurti vaikiškos pasakos princą, iš raganos pinklių bučiniu išvadavusį naivią ir mielą Snieguolę – Haruką Ohno (tai buvo debiutiniai šių artistų vaidmenys). Abu šokėjai vaidino raiškiai ir sukūrė vaikams suprantamus personažus. Išraiškingą Karalienės raganos vaidmenį, praturtintą efektingais šuoliais ir sukiniais, sukūrė Igoris Zaripovas. Visa nykštukų draugija, kuriai vadovavo išraiškingas Danieliaus Dolano Gudrutis, paliko gerą įspūdį organiška, nuotaikinga vaidyba bei improvizuotomis detalėmis – Snieguolei atsibudus miško gyvūnija ir nykštukai džiūgauja ir pagal senoviškų baletų režisūrinius sumanymus kilsteli į viršų pagrindinius herojus; nykštukas, kuriam pakelti teko augalotą Princą, šiai scenai pasibaigus demonstratyviai nusibraukė prakaitą nuo kaktos. Tarp nykštukų buvo matyti ir Karolis Šemetas – Niūrutis, ir Milos Patiño – Žiopliukas. Šis spektaklis – bene pirmasis Lietuvoje su interaktyviu finalu: pabaigoje visi herojai leidžiasi į žiūrovų salę, o vaikai strimgalviais puola prie pirmųjų eilių bent paliesti patikusius pasakų herojus. Nuotaikingas šio spektaklio režisūrinis sprendimas galėtų būti šiek tiek pakoreguotas. „Snieguolės“ premjera įvyko 1972 metais, atnaujintas jis buvo 1988-aisiais, iki paskutinės teatro rekonstrukcijos, kai dar nebuvo plataus tarpo žiūrovų salės viduryje – šiek tiek praplėtus baleto veikėjų parado maršrutą, su pasakos personažais galėtų pasilabinti daugiau vaikų.

Haruka Ohno (Snieguolė) ir Jonas Laucius (Princas) M. Aleksos nuotr.

Gėlės ir aplodismentai teko ne tik jauniesiems artistams – atlikusi ryškų, spalvingą Karalienės pamotės vaidmenį paskutinį kartą žiūrovams lenkėsi vidurinės kartos baleto artistė Anna Baranova, nusprendusi baigti šokėjos karjerą. Ji yra įsiminusi ne tik raiškiais Batildos („Žizel“), Barboros („Daktaras Aiskauda“), Madam Hortense („Graikas Zorba“), Karalienės („Gulbių ežeras“), Kitrės draugės („Don Kichotas“) ir kitais smulkesniais vaidmenimis, bet ir kostiumais, kurių yra sukūrusi baleto spektakliams „Idiotas“, „Fedra“ ir kt.

***

Gerų žinių Lietuvos baletui turi ir Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos Baleto skyrius. Dvyliktokė Julija Stankevičiūtė, kurios pedagogė – Beatričė Tomaševičienė, Grase (Prancūzija) vykusiame tarptautiniame baleto konkurse „Jeune Ballet Mediterraneen“ pelnė aukso medalį: neturėjo lygių vyriausiųjų grupėje „Pre-professional“. Apdovanojimas – ne tik prizas, bet ir prasivėrusios durys būsimai karjerai: Julija Stankevičiūtė pakviesta į tarptautinį baleto konkursą Varnoje liepos 15–30 d., be to, vienas iš komisijos narių, Ivanas Cavallari, vadovaujantis „L'Opera National du Rhin“ baleto trupei, pakvietė atvykti dviem mėnesiams ir galbūt dalyvauti jo statomame „Spragtuke“. Kita komisijos narė, Karališkosios Hagos konservatorijos Olandijoje pedagogė Esther Protzman, pakvietė stažuotis šioje konservatorijoje.

Mindaugas Bačkus ir Klaipėdos kamerinis orkestras „Gaidoje“ D. Matvejevo nuotr.

eliminavo prie orkestro prisijungęs solistų matmuo. Didžiausias Koncerto dviem smuikams kliuvinys, manyčiau, buvo solistų nesurastas bendras skambesio vardiklis – Lino Valicko ir Aido Strimaičio smuikai griežė pernelyg skirtingai garso artikuliavimo ir gilumo, spalvos ir net intonavimo aspektais. O klausantis Mindaugo Bačkaus, atliekančio Koncerto violončelei solo partiją, kliuvo vietomis grubokas garsas ir dėl pasirinkto itin gyvo tempo neretai kiek suvelti pasažai, apsunkinę kūrinio įspūdį. Tad solistų ir orkestro akistatoje šiuo atveju „laimėjo“ pastarasis.

Jaunatviška energija, veržlumas ir dinamika – neatsitiktinai minimos KKO charakteristikos, kurios neturėtų stebinti turint omenyje keletą aplinkybių. Pirmoji – nuolatinio dirigento nebuvimas neleidžia pernelyg įsijausti į komforto būseną ir stagnuoti, o verčia nuolat būti pasirengus darbo ir interpretacijos naujovėms, lanksčiai mobilizuotis. Antroji – sąlyginai dar neilgametė kolektyvo biografija: orkestras įkurtas 1992 m. (palyginimui – Lietuvos kamerinis orkestras suburtas 1960 m.), tad lyg ir natūralu, kad ilgesnį laiką KKO veidas tik formavosi. Panašu, jog po 17 metų trukusio altininkės ir orkestro įkūrėjos Liudos Kuraitienės vadovavimo, kolektyvas, beveik sulaukęs „pilnametystės“, išties ėmė gryninti savo įvaizdį, ir prie šios brandos neabejotinai prisidėjo 2009 m. naujuoju orkestro meno vadovu tapęs M. Bačkus. Savo kūrybinėje veikloje nemažai reikšmės teikdamas gilinimuisi į baroko ir senosios muzikos interpretaciją, violončelininkas savo aistrą įkūnijo ir KKO, kuris nuosekliai tobulina minėtų epochų muzikos atlikimą (nenuviliančius rezultatus girdėjome ir Filharmonijoje). Kita vertus, meno vadovas taip pat yra aktyvus šiuolaikinės muzikos projektų dalyvis, ir orkestras vėlgi tampa to projekcija – repertuarą nuolat plečia XX–XXI a. kompozicijos. Tad senoji ir šiuolaikinė muzika – du kontrastingi poliai, stiprinantys savo jėgos lauką kolektyvo repertuare.

Šiuolaikinės muzikos metamus iššūkius KKO neseniai priėmė „Gaidos“ festivalyje. Orkestrui buvo patikėta atlikti keturias erdvinio garso premjeras, kurių techninė dalis realizuota kartu su LMTA Muzikos inovacijų studijų centru. Tąkart buvo įgarsintas kiekvienas instrumentas, ir erdvinio garso sferoje per skirtingus kūrinius skleidėsi vis kitoks orkestro skambesys, kurio specifiką kaskart išryškinti padėjo garso technologijos. Sinchroniškumu ir aštrios artikuliacijos precizika žavėjo Davido Lango „Pierced“ (2007) ir Kaijos Saariaho „Nymphéa Reflection“ (2001). Priešingai, susikaupimu ir įsigilinimu į muziką, kaip skambančią materiją, imponavo lėto vyksmo Egidijos Medekšaitės „Âkâsha“ (2015) ir ypatingu iššūkiu budrumui tapęs Ričardo Kabelio „Bolé LT“ (2015). Šiame koncerte KKO pademonstravo jau suformuotą atsakingą požiūrį į šiuolaikinės muzikos interpretaciją bei stilistikos ir charakterio pojūtį.

„Tai – lyg bažnytinė bendruomenė, kurioje žmonės ne tik išreiškia tikėjimą, bet ir džiaugiasi buvimu kartu“, – tokios M. Bačkaus mintys, atliepiančios kolektyvo ansambliškumo pajautą, sąžiningą ir profesionalų požiūrį į darbą ir entuziazmą kartu kryptingai tobulėti. Lankstus, jaunatviškos energijos kupinas orkestras dinamiškai tobulėja dviem skirtingais – senosios ir šiuolaikinės muzikos – vektoriais. Neabejotina, kad M. Bačkus smarkiai prisideda prie kryptingo progreso, tad belieka palinkėti, kad vadovas neprarastų entuziazmo puoselėti orkestrą, šį Klaipėdos muzikinės kultūros švyturį, įžiebtų jame dar stipresnę ugnį ir repertuariniu daugialypumu nuolat kurstytų kolektyvo dinamiką.

Garsai ir sprogimai

Aktualios muzikos festivalio „Gaida“ atgarsiai

Eglė Gudžinskaitė

Intensyvus, šiemet jau po du koncertus beveik kasdien siūlęs festivalis „Gaida“ (spalio 23–30 d.) nori nenori Lietuvos šiuolaikinės muzikos įvykių sūkuryje prilygsta didesniam ar mažesniam sprogimui. Premjerų sankaupa, platus šiuolaikinės muzikos atlikėjų spektras, sezoninis naujų idėjų ir atradimų troškulys, galiausiai ir vieši susitikimai prieš koncertus bei neformalūs pokoncertiniai pokalbiai – visas tas šurmulys, užpildantis festivalio erdvę ir laiką, kibirkščiuoja ir sproginėja kaip pabudęs ugnikalnis.

Jei, atsižvelgiant į ryškiausius įspūdžius ir gausias inspiracijas sukėlusias programas, reiktų apibrėžti šių metų „Gaidos“ kryptis, viena jų greičiausiai būtų nukreipta į Italiją, kita – į minimalizmą. Italijos išskyrimas šįkart atrodo labai logiškas, turint galvoje, kad vienas iš dviejų šių metų „Gaidos“ kviestinių kompozitorių – vos 40-metį peržengęs, bet jau atvirai naujuoju italų šiuolaikinės muzikos talentu vadinamas Francesco Filidei. Šia proga skirtinguose koncertuose, pradedant pirmuoju ir baigiant paskutiniuoju, buvo atliktos 5 jo kompozicijos, sukėlusios išties nemažą publikos susidomėjimą. Negana to, vieną įspūdingiausių koncerto programų festivalyje surengė įdomus milaniečių ansamblis „Repertorio Zero“, pristatęs išimtinai italų kūrėjų opusus, tarp jų ir žymųjį Fausto Romitelli ciklą „Professor Bad Trip“, įkvėptą psichodelinio roko ir haliucinogeninių narkotikų paveiktos poezijos. Taip pat reiktų nepamiršti ir itin muzikalaus solisto violončelininko Francesco Dillono, atlikusio jau minėto savo bendraamžio Filidei Koncertą violončelei ir orkestrui, bei italų elektroninės muzikos menininkų Michele Taddini ir Antonello Raggi, prisidėjusių prie dar vieno įspūdingo Italijoje gyvenančios Justės Janulytės premjerinio opuso „Švytėjimas / Radiance“ elektroninės partijos sukūrimo ir atlikimo.

O apie antrąją minėtą „Gaidos“ kryptį – minimalizmą – galima kalbėti ir įterpiant žodelį „vėl“. Nes minimalistinės muzikos emblema reprezentuojama metai iš metų. Kartais tai daroma atvirai, iškeliant į festivalio paantraštę (kaip kad buvo 2011 m.) ar pasikviečiant kviestiniu kompozitoriumi kurį nors minimalizmo guru (šiemet Terry Riley, pernai Philippe'ą Glassą, 2012 m. Steve'ą Reichą), kitais kartais minimalistinės muzikos programos įsiskverbia į „Gaidos“ kūną kaip savaime suprantama jo dalis, kaip nebeišgydomas virusas, apkrėtęs įvairiom formom ir tuos, kurie sudarinėja programas, ir tuos, kurie jas užpildo – t.y. kompozitorius. Žinoma, ne visus, bet peržvelgus lietuviškos muzikos panoramą minimalizmo estetika persišviečia tarsi specifiškai lietuviškas skambesio laukas jau bene nuo Broniaus Kutavičiaus „pagoniškų“ laikų. Ir vis dar galima pritarti prieš gerą dešimtmetį Šarūno Nako išsakytai pastabai, jog net ir „XXI a. pradžioje nėra jokių ženklų, pranašaujančių lietuvių minimalizmo pabaigą“. Šiemet šią nišą sėkmingai užpildė ne tik amerikietis Terry Rilley, kuriam buvo skirtas įžanginis „Gaidos“ koncertas. Su minimalistinės muzikos programomis į festivalį atkeliavo ir airių „Crash Ensemble“ bei „London Sinfonietta“, choras „Jauna muzika“ atitinkamai pristatė „šventojo minimalisto“ aureolę užsitarnavusio *tintinabuli* technikos autoriaus Arvo Pärto kūrinių paletę. O ir bent kelios nuskambėjusios lietuvių autorių premjeros, kad ir labai skirtingomis formomis („poetinio minimalizmo“, kaip būtų galima įvardinti Egidijos Medekšaitės muzikos estetiką, arba „robotiško minimalizmo“ struktūromis grindžiamą Ričardo Kabelio mąstymą), galima sakyti, sėkmingai tęsia lietuvišką minimalistinės muzikos tradiciją.

Dar viena garsiai neįvardinta, bet gana ryški šių metų „Gaidos“, o gal ir apskritai dabarties muzikos paantraštė – dėmesys garsui. Muzikiniam ar „nemuzikiniam“, žvalgymuisi į garso paribius, bandymui užčiuopti vidinę garso erdvę ir sandarą. Jau pirmą festivalio vakarą kvapą užgniaužė fenomenalus Francesco Filidei gebėjimas iš „nemuzikinių“ garsų lipdyti savo skambesiu absoliučiai kerinčią muzikinę partitūrą („Fiori di Fiori“). Arba prancūzų ansamblio „2E2M“ atlikti to paties kompozitoriaus „Beprotybės pratimai“ („Esercizio di Pazzia 1&2“): pirmasis – spalvotiems balionams, antrasis – partitūros lapų šlamėjimui, tiesą sakant, abu priminė muzikinį cirką. Galima pamanyti, kad šalia akį traukiančio teatrinio vizualumo čia tikrai svarbiausias yra ritmas (apie tai susitikime prieš koncertą kalbėjo ir pats kompozitorius). Ir vis dėlto už ritminių žaidimų schemų šiuose kompoziciniuose etiuduose slypėjo ir kone filosofinė muzikinio garso kilmės idėja. Įprastas ir dažniausiai sąmoningai „negirdimas“ verčiamo partitūros puslapio šnaresys gali būti „įgarsinamas“ ir tapti dar vienu skambančiu kūnu. Panašiai kaip kadaise Johnas Cage'as įgarsino tylą savo opuse „4'33"“, taip ir Francesco Filidei sukuria panašų virsmą iš kasdienio ar atsitiktinio į muzikinį gestą.

Ansamblis „2E2M“ (Prancūzija) D. Matvejevo nuotr.

Beje, partitūros puslapių, kaip muzikinio instrumento, motyvas buvo panaudotas ir kitose dviejose festivalyje skambėjusiose Francesco Filidei kompozicijose – „Ogni gesto d'amore“ (2009) violončelei ir orkestrui bei „Finito ogni gesto“ (2010) 6 instrumentams. Nors atliktos jos buvo skirtinguose koncertuose ir interpretuotos skirtingų atlikėjų (violončelininko Francesco Dillono su LVSO bei ansamblio „2E2M“), galiausiai ir sukurtos viena kaip kamerinė kompozicija, kita kaip koncertas violončelei, iš tiesų jas galima suvokti ir kaip vienos idėjos dvi muzikines versijas arba bent jau tęsinį. Abiejų kompozicijų įkvėpimo šaltiniu tapo Edoardo Sanguineti citata apie meilę ir jos pabaigą („quando è finito ogni gesto d'amore“), o muzikine prasme – chromatiškai žemyn besileidžianti slinktis, ištęsta per visą kūrinį, tarsi slaptas visa apimantis *glissando*, diktuojantis ir kūrinių formą, ir jų melodinį reljefą. Dar vienas bendras abiejų kompozicijų bruožas – itin estetiškai ir subtiliai naudojamos įvairiausios sonorinės priemonės, kurios Koncerte violončelei pasiekia kone triukšmo lygį, o kamerinėje „Finito ogni gesto“ partitūroje, atvirkščiai, ilgą laiką reikalauja susitelkti į labai tylų garsyną, išgirsti vos girdimą zvimbimą ar svirpimą. Po tokios muzikinės patirties nesunku suprasti, kodėl apie Francesco Filidei kalbama kaip apie nuoseklų „garso fenomeno“ tyrinėtoją ir poetą, atveriantį kitokį pačios muzikos suvokimą.

Tam tikri techniniai ir idėjiniai Filidei muzikos aspektai – garso gimimas iš triukšmo bei specifinės griežimo styginiais technikos ieškojimai – susisiejo su naujo Egidijos Medekšaitės kūrinio „Âkâsha“ sumanymu. Kaip teigia kompozitorė, čia atspirties tašku tampa *âkâshos* aprašymas – substancijos, iš kurios sudaryta visata, kurios yra „visame kame, kas turi formą“. Tokiu būdu kūrinio formą ir patį procesą lemia visatos kūrimo ciklo analogija, o jos esminę substanciją atitinka garsas ir jo gyvavimo ciklas – triukšmas virsta garsu, o šis savo ruožtu vėl grįžta į triukšmo būvį. Iš švelnaus šnarenimo, labiau matomo, negu girdimo, išgauto strykais glostant medinius styginių korpusus, pamažu išauginamas muzikinis tonas; jis gryninamas nuo mikrochromatikos iki diatonikos, kol dinaminė bei tembrinė banga apibrėžto aukščio garsyną vėl panardina į neapibrėžto triukšmo sonorą, tokiu būdu uždarydama garso sukūrimo ir sunaikinimo ratą. Tiesa, formos atžvilgiu nuoseklumo, regis, pritrūko – staigus *crescendo* sprogimas kompozicijos pabaigoje atrodė pernelyg netikėtas lyginant su lėtai besiplėtojančia ir gal net kiek ištęsta kūrinio tėkme.

Tame pačiame koncerte Klaipėdos kamerinis orkestras, vadovaujamas violončelininko Mindaugo Bačkaus, atliko ir dar vieną lietuvišką premjerą – Ričardo Kabelio „Bolé LT“. Kūrinio anotacijoje kompozitorius taip pat mini triukšmą: „muzika yra mąstantis triukšmas“ (F. W. Nietzsche). Tik tiek, kad agresyvioje šio kūrinio statikoje, regis, daugiau nieko ir nėra, vien bukas, tarsi užprogramuotas orkestro *tutti* štrichas, išgaunantis kapotus sonorinius tvinksnius, kurių sklidimą erdvėje papildo dar ir foninis elektronikos gausmas. Net ir atlikėjai atrodo kaip užhipnotizuoti, nejudrūs ir įsmeigę akis į vieną tašką. Prieš tai skambėjusio Davido Lango „Pierced“ monotoniškas pulsas jau lyg ir fiziškai išsunkė orkestro muzikantus, tačiau klausantis Kabelio opuso pradeda atrodyti, kad ano kūrinio nepatogumas buvo dar visai nekaltas ir švelnus. Beveik kyla įtarimas, kad buvo siekiama išgauti ir patirti kokią nors ribą – suvokimo, kantrybės, o gal koncentracijos? Klausytojus tokia patirtis išties sekina. Ir net pabaigoje į tą patį griežtą pulsą įtaikytas Ravelio „Bolero“ įrašas nuskambėjo kiek absurdiškai.

Milžinišku kontrastu tokio šiurkštaus struktūralizmo garsovaizdžiui tapo suomių kompozitorės Kaijos Saariaho efemeriška partitūra „Nymphéa reflection“ (2001) styginių orkestrui. Jos muzikos estetika ir technologijos dažnai siejamos su spektrinės muzikos idėjomis, kurios kildinamos dar iš Giacinto Scelsi išryškinto ypatingo dėmesio ne daugiaaukštėms garsų struktūroms, bet paties daugiabriaunio garso fenomenui. Šia prasme analogija su Scelsi muzika iškilo ir klausantis jau „Gaidos“ uždarymo koncerte skambėjusios Mykolo Natalevičiaus simfoninės partitūros „Karačiajus“ orkestrui ir gyvajai elektronikai premjeros. Iš vieno *si* garso išnėrusi medžiaga daugiausia ir skleidėsi aplink jį arba jame. Čia išties norisi kalbėti apie skirtingas to paties vieno garso, jo harmonijos formas, išgaunamas panardinus jį į įvairius tembrinius tirpalus, nuspalvinus chromatiniais ir mikrochromatiniais potėpiais.

Nukelta į 8 psl.

Ars poetica

Atkelta iš 1 psl.

Vietoj septynių skirtingų kupolų per spalvas bandome išvysti save. Alegorinė Persijos valdovo istorija pasakojama šuorais, žodžiais tik prisiliečiant prie linijinės įvykių sekos, siužetinių epizodų.

Per moterų paveikslus Vaitkus iliustruoja visatos harmoniją. Juoda spalva – Fureka (Indijos princesė), Geltona – Jagmanaz (Turkestano princesė), Žalia – Nazperė (Chorezmo gražuolė), Raudona – Nesrinuš (Slavų gražuolė), Santalas – Azerijun (Magribo princesė), Ochra – Chumai (Rumijos gražuolė), Balta – Dursiti (Irano gražuolė). Kiekvieną savaitės dieną Bahramas lankosi vis pas kitą gražuolę, o tuo metu karalystėje įsiviešpatauja blogis. Tik grįžusiam iš medžioklės akis jam atveria Piemuo. Nubraukę didžiulius poetinius sluoksnius, išvystume tikrą šekspyrišką dramą ar istorinę kroniką. Vaitkus pirmiausia smelkiasi į žmogaus prigimties džiungles. Neatsitiktinai veiksmų užsklandoje regime XIV a. pabaigos perso Mansuro ibn Ilyaso kūrinį – žmogaus figūrą, ant kurios smulkiai išrašyta kūno anatomija. Tai lyg mažas įvadas į tolesnius režisieriaus „veiksmus“. Pristatydamas Bahramo gyvenimą, Vaitkus neslepia, o atvirkščiai, išaukština erotiškąjį kūrinio aspektą, neatsisakydamas kartais išlendančio šmaikštumo („Rašymo lazdelė į rašalą nebuvo pamerkta, / Griuvo šeimininko meilės obeliskas.“) Sutelkdamas dėmesį į žmogaus nuodėmių pasaulį, kai savo geiduliams patenkinti jis naudojasi „paties globojama avių banda“, į aistrų valdomą protą, kai meilės liepsnose jis tirpsta „tarsi minkštas vaškas“, režisierius, tarsi Bahramas, pamokymus pajutęs savo siela, diktuoja atpažinimo alegoriją („Iš paprasto piemens / Aš valdymo išmokau pagrindų. / Dabar aš suvokiau, kur mano paguoda: / Juk aš esu piemuo, pavaldiniai – banda. / Kas atsakingas už ramybę, taiką?“).

Kūrinys prisodrintas įvairių skirtingai nuskambančių temų. Tai dažnai lemia aktorių individualybės arba visas aistringas spektaklio choras. Kartais atrodo, kad Rusų dramos teatro erdvė net per ankšta kai kurių scenų emocinei įtampai išreikšti. Pasitelkdamas paradoksą, statydamas spalvotus rūmus tarsi rojų, Vaitkus retoriškai klausia, kur bus Bahramo šventykla, kur galima bus susitikti su Dievu?

Tokio didelio mastelio kūrinius Rusų dramos teatre Vaitkus stato siekdamas išlaikyti ir toliau ugdyti profesionalią trupę. „Septyniose gražuolėse“ užimti ne tik šios trupės aktoriai, bet ir „kviestiniai“ (iš viso – per šešiasdešimt). Šiandien Lietuvoje tai bene vienintelis teatras, kuriame tokia ryški pedagoginė gija. Lygiai prieš trejus metus tą patį kūrinį Vaitkus pastatė Azerbaidžiano valstybiniame Samado Vurguno rusų dramos teatre. Vargu ar tai galima vadinti spektaklio perkėlimu į kitą erdvę. Vilnietiškos premjeros dailininkė Daiva Samajauskaitė visam kūriniui padiktavo ryškią autentišką vaizdų dramaturgiją, kuri ne tik laisvai vystėsi, bet ir kūrė savarankišką kūrinio tekstą.

Vaitkus „Septyniose gražuolėse“ – lyg dervišas, siekiantis per muziką ir šokio sukinius sukurti dvasinę ekstazę. Spektaklis prasideda juodųjų dervišų šokiu, o baigiasi baltųjų, po jo regime iš dangaus byrančią smėlio srovę, meditatyvioje vienatvėje tirpstantį patį Nizami. Valentino Novopolskio sukinys, išnykstantis dykumų smėlio garsuose, skelbia bendravimą su Dievu per dvasinę ekstazę. Nors Rusų dramos teatro aktoriai po truputį taip pat tapo nomadais, reikia pripažinti, kad spektaklyje jiems leista neslėpti savo žmogiškųjų savybių, leidžiančių atpažinti jų nepakartojamas individualybes. Džiaugsmo, meilės ir gailestingumo srovė, kurią vainikuoja šokis, ir yra Vaitkaus teatrinė pozicija, skelbianti aukštesnes prasmes, paprastai pasiekiamas meditacija. Dėl to ir smilkalų kvapas, pasitinkantis žiūrovą dar teatro fojė, tampa tiksliu įvadu į spektaklį.

Anot Algirdo Juliaus Greimo, „Analistas, nors jis ir ginkluojasi griežtais metodais ir naudoja formalius kriterijus, nepraranda – deja ar dėkui Dievui? – savo subjektyvumo. Užtat ir jo siūlomas skaitymas nepretenduoja būti nei teisingu, nei vieninteliu galimu. Iš kitos pusės, poetiniai objektai retai kada yra vienos dimensijos: vienas iš jų „poetiškumo“ kriterijų turbūt ir bus jų dviprasmiškumas, jų daugiaprasmiškumas, savo ruožtu įgalinantis keletą koherentiškų to paties teksto skaitymų.“ (Algirdas Julius Greimas, *Iš arti ir toli*, Vilnius, 1991). „Septynios gražuolės“ neprisijungia prie lietuviškos poetikos tradicijų, bet formuoja savarankišką pasaulio matymo modelį. Svarbiausia šiame spektaklyje išlieka simbolinė ir metaforinė kalba, po kuria slepiasi įvairūs archetipai. Nuolat atsikartojančias vaizdinių schemas – archetipus – Vaitkus reflektuoja pasąmonėje, todėl kaskart kinta jų simboliai. Jis kuria naujas struktūras, pakeičiančias senuosius patyrimo būdus. Jam svarbu poetine teatro kalba išreikšti žmogaus tapsmą. Toks Vaitkaus teatro tipas yra stabiliausias, nes sudaro vaizdo ir prasmės vienovę ir priešinasi bandymams ją pažeisti.

Naujasis spektaklis, nors dar nesutvirtėjęs, kaip pasakytų pats režisierius, nebaigtas, atrodo vientisas, nes sukurtas vienu atsikvėpimu. Jis turi savitą energiją, stipriai veikiančią žiūrovo jutiminius – regėjimo ir klausos – laukus. „Septynių gražuolių“ muzikinė intonacija išskirtinė, susidedanti iš akustinių elementų ir spektaklio ritmo. Kiekvienoje scenoje veikia skirtingos šių elementų dominantės: tekstas, vaizdas arba muzika. Natūralizmo šiame spektaklyje – nė kvapo. Čia viskas dirbtina, ir kuo dirbtinumo daugiau, tuo jis tampa tikresnis. Todėl kartais pralaimi tos scenos, kuriose dirbtinumas nėra monumentalus. Pasibaigus ištaigingoms, daugiafigūrėms bendroms scenoms kartais ima ryškėti formali plastika, menkinanti beveik „vilsonišką“ kūrinio įtaigą.

Kuriamą vaizdinių teatrą Vaitkus paverčia tam tikromis religinėmis apeigomis. Įspūdingos, smulkiomis detalėmis neperkrautos kaukėtos būtybės veiksmo metu lyg prieš altorių grynėja, aktoriai savo autentiškais balsais ir judesių įtaiga tarytum apsinuogina. Dailininkės ir režisieriaus darbas šiame spektaklyje gali būti interpretuojamas kaip tam tikras kūrinio perkodavimas – prasmių transformacija. Raiškos ir turinio planų santykį išryškina Alvydo Lankelio šviesų gama. Gali būti, kad moderniai įrengtame teatre toks sumanymas įgytų gerokai platesnį prasminį spektrą.

„Septynių gražuolių“ muzikinė ornamentika tokia intensyvi, kad kompozitorius Algirdas Martinaitis vadintinas lygiaverčiu režisieriaus partneriu. Subtilus tembrinis įvairių instrumentų panaudojimas skatina visas scenas ne tik regėti, bet ir girdėti. Martinaitis – kompozitorius-atradėjas, kiekviename naujame spektaklyje mėgstantis krėsti naujus pokštus. Šį kartą garsų maksimumą jis „išlaužė“ iš fortepijono griaučių. „Išrengęs“ šį galingą instrumentą, jo „valdovu“ padarė ne mažiau galios turintį virtuozą Dominyką Vyšniauską. Nors jaunasis muzikas garsėja kaip džiazo trimitininkas, Martinaitis atskleidė daugiabriaunį šio kūrėjo talentą. Spektaklio metu jis ne tik improvizavo įvairiais instrumentais, bet ir pats kūrė garsus. Naudodamas klavišinių instrumentų stygas, jis atrado korėjiečių instrumento čango analogą. Neužgožtas, nedominuodamas muzikantas tapo sceninės materijos valdovu. Jo instrumentuotės įvairovė padėjo atskirti skirtingos kilmės personažus. Nors spektaklio spalvų optinis spektras nėra tiesiogiai susijęs su konkrečiais Martinaičio siūlomais garsais, virtuozo Vyšniausko, iš pažiūros ramaus atlikėjo, dėka jis tapo ir regimas, ir girdimas.

Garsų partitūra trumpam patikima ir Gediminui Sederevičiui – spektaklio šamanui. Savaisiais instrumentais jis daugiau vykdo konkrečias muzikines užduotis. Garsų diapazonai kūrė negirdėtų instrumentų atitikmenis, – kartais atrodė, kad grojama rytietiškais instrumentais, nors buvo pučiama triūba, naudojami barškalai ar „mechaninio“ fortepijono stygos. Šios bangų kreivės labai įdomios, net fenomenalios. Tai, kas scenoje reprezentuojama garsu, ir yra *čia.* Dzenbudistinėje garsų aplinkoje statiška drama buvo dar labiau supoetinama.

Per aktorius, jų plastiką, dinamišką kūno valdymą, tam tikrą kalbinę monotoniją Vaitkus formavo vaizdus ir figūras, kuriančias pasaulio poetinę realybę. Džabrailo balsas – lyg balsas iš anapusybės, nors kol kas nepakankamai raiškus. Ne pirmą kartą svarbiu personažu tapo autorius; „Septyniose gražuolėse“ Nizami įkūnijo Valentinas Novopolskis. Pirmame spektaklyje jis dar tikrino savo personažo galias, o antroje premjeroje tapo toks pat svarbus kaip ir Valentino Krulikovskio Bahramas. Abu aktoriai universalūs, gebantys kalbėti prasmėmis. Krulikovskis nenurimsta nė minutei. Švelnių gazelių lydimas, jis išlieka stoiškas, tampa viso spektaklio prasminiu ramsčiu. O kai kurie jo partneriai save išreiškia pirmiausia per kalbinę emociją. Šiame spektaklyje aktoriams labai svarbu išlaikyti vaidmens dinamiką.

Vladimiro Dorondovo Viziris – lyg šachmatų lenta, įspūdingas veido ir kaklo grimas leidžia aktoriui „žaisti“ personažu. Jis tampa liaudies sumaišties „pagrindine priežastimi“. Dorondovo bosas įtaigiai griauna taiką ir ramybę. Šis personažas, bandos sergėtojas – tai, dėl ko liaudis vargsta ir kankinasi.

Spektaklio choreografai Leokadija Dabužinskaitė ir azerbaidžianietis Tahiras Eynullayevas daugiausia dėmesio skyrė moterims. Visos aktorės ne tik puikiai šoka, bet ir valdo kūno plastiką. Jos rankomis įkūnija įvairių tautų tradicijas, jas įdomu stebėti kaip vėjo siūbuojamas gėles. Ryškus moterų plastinis sprendimas, ypač kai susijungia su muzikiniais garsais, primena porcelianinių figūrėlių šokį. Labiausiai įsiminė trapioji Aleksandros Metalnikovos Irano ir smarkioji Jevgenijos Karpikovos Turkestano gražuolės.

Spektaklyje „gražuolių“ daug: ir vyresnių, ir jaunų (Anaros Popovos šokių grupės „Angel project“ paauglės). Vyrų spektaklyje taip pat visa galybė, jie darnūs, ritmiški. Ypač dinamiškos kelios bendros choro scenos.

Įžengus į „Septynių gražuolių“ karalystę, natūralu, kyla klausimas, kodėl mes iki šiol neturime taip plačiai išskleistos lietuviškos medžiagos? Jono Vaitkaus sugebėjimas preparuoti sudėtingiausius literatūrinius kūrinius šaukiasi lietuviško mito sceninės interpretacijos. Juk, pavyzdžiui, pasitelkiant Donato Saukos „Eglės žalčių karalienės“ mito studijas, neabejoju, turėtume nevienadienį, brandų scenos veikalą.

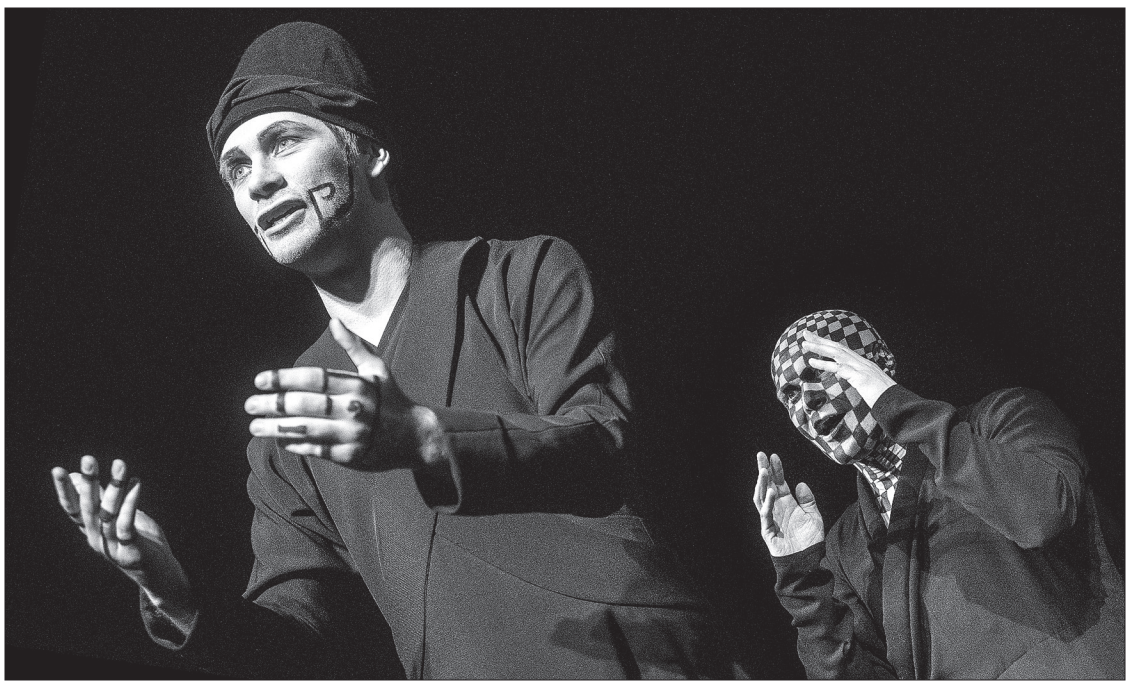

Valentinas Novopolskis (Nizami) ir Vladimiras Dorondovas (Viziris) D. Matvejevo nuotr.

Ars longa, vita brevis

Lietuvos dailininkų sąjungos ir Vilniaus skulptorių sekcijos paroda Šv. Jono gatvės galerijoje

Aldona Dapkutė

Vaikščiodama po Vilniaus skulptorių parodą „80-mečio susitikimas“ (Lietuvos dailininkų sąjunga švenčia aštuoniasdešimtmetį ir Vilniaus skulptorių sekcija ta proga surengė parodą) vis kartojau skulptoriaus Stepono Šarapovo mėgstamą frazę: „Ars longa, vita brevis.“ Parodos kuratoriai – jauniausi sekcijos nariai Aušra Jasiukevičiūtė ir Daumantas Kučas – ne tik sumanė parodą, bet ir dalyvauja joje kaip kūrėjai. Anotacijoje Jasiukevičiūtė nusako parodos idėją ir eksponavimo principus: „Nusprendėme pakviesti visus pagal sąrašą Vilniaus skulptorius į simbolinį susitikimą – pabūti drauge savo kūriniais, susitikti jubiliejaus proga. Mūsų nuostabai ir džiaugsmui į kvietimą atsiliepė dauguma Vilniaus skulptorių. (...) Susitikimo proga „pakvietėm“ ir Anapilin iškeliavusius mokytojus, ne tik todėl, kad dabar Ilgių metas, bet ir tam, kad nepamirštume, jog ne su mumis Skulptūros menas prasidėjo, ne su mumis jis ir pasibaigs. Mes vienaip ar kitaip esam tąsa ir būtent dabartis yra mūsų pačių rankose, dabartis tokia, kokia ji šiuo metu yra. Taigi ši paroda yra improvizacija mūsų dabarties tema, tačiau atsisakant laiko dimensijos, tam, kad susitiktume ir pabūtume Skulptūros kūrybiniame lauke, nes mums neužtenka tik žinoti, kad kažkas kažkur dirbo, galvojo, mums nuolat ir nuolat reikia skulptūrą liesti, liesti formą, liesti prasmę, kurios laikas įveikti nepajėgia.“

Iš tiesų yra ką žiūrėti – skulptūros rodomos visose galerijos salėse ir rūsiuose. Labai simboliška – fiziškai atsiveria keli laiko sluoksniai, keli skulptūros, kaip vizualinio meno, klodai, iš šviesios išorės (sąmonė) pakliūni į tamsoką gilumą (pasąmonė). Visokiais rakursais ir pozicijomis išnyra skulptūros kaip erdvėje tik ir galintys gyvuoti objektai – nepaisant skulptūrų gausos, sugebėta kiekvienai jų skirti reikiamą erdvę: vieni atsisukę *en face* sustabdo tavo žvilgsnį, kiti apgaubti arkų ir juos reikia pamatyti, treti tiesiog užtveria erdvę ir negali jų nepastebėti, dar kiti kybo ant sienos ar prie jos glaudžiasi. Visa ekspozicijos intriga yra ta, kad susitinka patys „gryni“ kūriniai – nesilaikoma sukūrimo chronologijos, kartų hierarchijos ar istorinės skulptūros raidos, nėra svarbių ar mažiau svarbių darbų. Kiekvienas išstatytas išsaugant jo poveikio zoną, formos asociatyviai kalbasi atliepdamos viena kitos ritmiką, skirtingos medžiagos būdamos kartu prabyla savo specifine kalba. Pirma mintis: tikrai matau skulptūrą, tikrą skulptūrą – kokia ji yra savo prigimtimi – akimis liečiu paviršius (parašyta: „rankomis neliesti!“), matau švytinčius bronzą, auksą, bronzos gebėjimą būti tvirta mase ir ažūru, matau šviesą sugeriantį medį ir skulptoriaus rankos (įrankio) prisilietimus, jaučiu geležies svorį, akmens sunkumą, begalines jo tekstūras... Net gipsas neatrodo atgrasus – suprantu jį kaip pereinamąją skulptūros fazę. Vienoje kitoje skulptūroje atsiranda spalvos – tai mena senuosius laikus ar lietuvių liaudies skulptūrą, kai formos buvo polichromuojamos. Ir pasitvirtinu, kad skulptoriai iki šiol moka prakalbinti patvarias medžiagas, o kartu neiškrenta iš konteksto ir bandymai panaudoti „neskulptūrines“ medžiagas.

Kazys Venclovas, „Lėlytė“. 2013 m.

Parodoje dominuoja mažųjų formų skulptūros, o jos, kaip žinia, turi savo „reikalavimus“, savo misiją, skirtingą nuo portreto ar medalio (nors parodoje yra ir sumažintų formų būsimųjų paminklų). Mažų formų skulptūra yra atskira, savarankiška XX a. atsiradusi skulptūros 7-ojo dešimtmečio, keli iš 8-ojo, po keliolika iš 9-ojo ir 10-ojo dešimtmečių, o dominuoja skulptūros, atsiradusios XXI a. – dabar, nepaisant autorių amžiaus.

Daugumą darbų atnešė patys autoriai iš savo asmeninių rinkinių, tad turime galimybę pamatyti naujausius. Svarbu, kad darbus rodo ir tie skulptoriai, kurie retai rengia personalines parodas ar dalyvauja bendruose projektuose. Jie naujais rūšis, savotiška filosofinių klausimų kėlimo sritis, o kartu ir eksperimentavimas su medžiagų, technologijų galimybėmis. Ji Lietuvoje pasirodė tik 8-ajame dešimtmetyje, ankstesnės skulptorių kartos nekūrė mažųjų formų skulptūros (dominavo portretai, paminklai, kamerinė, dekoratyvinė skulptūra) – tai matyti ir iš šios parodos eksponatų.

Skulptoriaus pokalbis su medžiaga, įvairių technologijų panaudojimas (dažnai tik gali nujausti, kiek tai pastangų kainavo, kiek išradingumo pareikalavo) ir forma erdvėje (apvalioji, reljefas ir pan.) yra tas mazgas, nuo kurio pradeda rutuliotis kūrinio prasmė. Kad kūriniai „pašaukti“ ir radosi iš skirtingų pasaulėvaizdžių, netapačių vertybinių pozicijų ir skirtingo plastikos supratimo, skirtingų laikotarpių bei intencijų, taip pat akivaizdu. Vieni yra prisodrinti jausmų – psichologinių charakteristikų, kiti asociatyviai meditatyvūs, treti filosofiškai analizuoja žmogaus būties klausimus, dar kiti kupini ironijos, žaismės, o yra ir vaizdinių, metaforų, kylančių iš poetinio santykio su tikrove. Vieni autoriai konstatuoja tikrovę, kiti ją transformuoja, dar kiti tiesiog sukuria. Galima būtų spėti, kad atrastume dėsningumų, kada koks modelis dominuoja, jei ištemptume darbų sukūrimo chronologinę juostą; eksponuojamus kūrinius išdėstyti galima laike: ankstyviausias sukurtas 1948-aisiais, keli darbai iš

Ksenija Jaroševaitė, „Gimnastikuojanti“. 1984 m. A. Narušytės nuotraukos

niuansais praturtino ekspoziciją – matome ir seniausio devyniasdešimt penkerių metų skulptoriaus, baigusio Kauno meno mokyklą, dabar sukurtą naivų portretą, susipažįstame su ne Lietuvoje studijavusio dailininko skulptūros, kaip natūros atspindžio, samprata, grožimės tobulu akmentašio religinio turinio darbu... Ypač smalsu buvo, ką rodo jauniausieji, kokie jų „pareiškimai“. Ir ką gi, darniai įsilieja į bendrą mažųjų formų skulptūros kontekstą, išaugę iš jos tradicijos šaknų, o akivaizdi ironija, polinkis į objekto meną, netradicinių medžiagų panaudojimas tik išplečia jos sampratą. Gerai žinomų autorių kūriniai, sukurti anksčiau, atkeliavo iš privačių kolekcijų ar palikimo saugotojų ir Dailės fondo (LDS nuosavybė) – tai reta proga išvysti iki šiol nerodytus kūrinius. Dažnas jų – tikras atradimas, kiti gi – labai malonus tų skulptorių kūrybinio pakilimo, praeities išgyvenimų prisiminimas.

Įdomu, kad, pavyzdžiui, portreto samprata liko beveik nepakitusi – su mažomis išimtimis, išlieka pagrindinis skulptūrinio portreto uždavinys – išorinis panašumas ir psichologinė charakteristika. Beje, būtent psichologinis portretas mane šioje parodoje „pagavo“ iš naujo – negalėjau atsistebėti materija, kuri per autoriaus empatiją ir meistriškumą gali perteikti „gyvą“ žmogų. Seniai bepatirtas ir išgyventas jausmas. Būtent portretas dar kartą patvirtino, kad tikri dalykai mene nesensta. Tradicinė skulptūra atlaikė laiko išbandymą. O kaip modernistinė tendencija, su kuria atėjo ir mažųjų formų skulptūra? Jos atstovų parodoje daugiausia. Žinome, kad šios tendencijos naujovės – naujos medžiagos ir, sakytum, intymus santykis su medžiaga, naujos technologijos, stipri formos transformacija. Bet susidomėjimas žmogaus figūra išlieka. Nauji meno pokyčiai tik dar kartą patvirtino, kad meno mados ateina ir praeina. Tą liudija ir dar vienas ryškus eksponuojamų skulptūrų bruožas – skulptoriai teigia meno kūrinio meistriškumo svarbą. Ir niekas negali nuneigti, kad „menininkas turi teisę netrukdomas pasirinkti metodą“ (Ernst H. Gombrich).

Ir šiandien, jau kitomis akimis žvelgdama, turėdama kitų šiuolaikinių medijų patirties, matau, kad gyvenimo teigimo forma mums yra žmogus, jo figūra, veidas, kūnas ir judesys: gulintis, einantis, stovintis, nueinantis, skrendantis... Kad ir kaip jis būtų perkeistas, mažai atpažįstamas, jo gyvybinė galia, instinktas kyla iš žmogiškos prigimties. Gal nėra atsitiktinumas ir tai, kad dažnas motyvas šioje parodoje – sparnuotas žmogus, angelas, žmogus-medis. Atskamba istorinės, religinės, mitologinės, pasakų, literatūrinės, muzikinės temos... Dar kitas į akis krintantis bruožas – skulptorių empatiškas ryšys su gamtos bei daiktų pasauliu, ypač tai matyti pastaraisiais metais sukurtuose darbuose. Formos asociatyvumas, metaforiškumas yra tas kelias, kuriuo galima per gamtos objektus ir daiktus sutapti bei susisiekti su savo vidumi ir transcendencija: išreikšti didžiuosius troškimus, tai, kas nematoma, vidinius konfliktus, tapatybės paieškas, poetinį nusiteikimą-giesmę, erdvėje sklindančius paviršius, būties laikinumą, tikėjimą, mutacijas, pasaulio sandarą... Skulptūros kalba keičia ne tik mūsų medžiagiškumo suvokimą, bet ir santykį su pasauliu apskritai – kreipia gyvenimo teigimo link. Gyvenimo troškimas duoda stimulą veiksmui.

Parodoje išgyvenau, patyriau susitikimą, ir jį apibūdinčiau Martino Heideggerio teiginiu, kad meno kūrinys yra tai, „iš ko visa išeina į išorę ir kur visa sugrįžta“.

Paroda veikia iki lapkričio 14 d.

Diskusija, kuri neįvyko

7-osios Vilniaus tarptautinės dailininko knygos trienalės paroda VDA parodų erdvėje „Titanikas“

Vidas Poškus

Tikiuosi, nedarau didelio nusikaltimo atskleisdamas kai kurias šio teksto atsiradimo detales. Viena vertus, atėjęs darbuotis į viliojančias ir įpareigojančias Vilniaus dailės akademijos parodų erdves „Titanikas“ nuo pat pirmos dienos mąsčiau apie būtinybę rašyti apžvalginius straipsnius, skirtus bent jau tam, kas vyks šiose nemažose, net du aukštus, šimtus kvadratinių metrų užimančiose erdvėse. Taip jau atsitiko, kad pirmoji man pradėjus dirbti atidaryta paroda – tai 7-oji Vilniaus tarptautinė dailininko knygos trienalė „ERROR“, kuruojama jos ilgamečio ir nenuilstančio organizatoriaus profesoriaus Kęstučio Vasiliūno. „7 meno dienų“ redaktorė, sutikta gotikiniame Akademijos koridoriuje, maloniai sutiko laukti teksto, paragindama padiskutuoti su neseniai publikuotu Jolitos Liškevičienės straipsniu apie knygos meno parodą „Arkos“ galerijoje (*7 meno dienos*, Nr. 37, 2015 10 23). Mintyse skatinau ir netgi pajutau kovinio šuns dvasią laukdamas galimybės ginčytis, diskutuoti, o tik paskui svarstyti.

Juolab kad ir „Arkoje“, ir „Titanike“ įvykę knygos meno renginiai turi nusistovėjusius, iš dalies labai tradicinius formatus, nemažus dalyvių skaičius, o tai jau savaime rodo diskusijų būtinybę. Galop ir pats Vasiliūnas dar parodos rengimo metu puse lūpų užsimindavo apie tam tikras kolizijas, nuoskaudas, replikas, jausmų pliūpsnius, su kuriais jam nuolat teko, tenka ir turbūt teks (tokia jau tų kuratorių bei organizatorių lemtis!) susidurti. Tai natūralu, nes vieni kandidatai ir pretendentai nepateko, kiti aplenkė žiuri bei kvietimų barjerus. Viskas kaip toje dainoje: „...kažkam žirgas, kažkam tik kamanos...“. Būtent šioje vietoje dera paminėti (tą labai akcentavo ir pats Vasiliūnas), kad į dailininko knygos projektą kūrinius atrinko (teigiamo verdikto sulaukė 78 menininkai iš daugelio pasaulio šalių – nuo Aliaskos iki Japonijos) tarptautinė komisija, tačiau kai kurie dalyviai (netgi trisdešimt septyni) buvo tiesiog pakviesti. Ir, kaip sakė šiek tiek nusivylęs ar netgi pasipiktinęs kuratorius, *a priori* taisyklė nesuveikė, nes iš anksto pakviestieji menininkai nuvylė pateikdami ne pačius geriausius kūrinius...

Turbūt esu blogas dailės kritikas, tačiau mėgdamas žvelgti labiau per panoraminius akinius detalėms neskiriu tiek dėmesio, kaip kiti. Maža to, neskirstau meno kūrinių ir menininkų į „blogus“ ir „gerus“, kaip tai įprasta besidarbuojantiems akademinėse struktūrose. Dažniau vartoju žodžius „patinka“, „nepatinka“, „užkabino“, „palietė“ ir panašias (bei antipodines) kategorijas, nes laikausi mūsų dienomis nuvalkioto principo, jog beveik viskas gyvenime yra menas, tam reikia suteikti tik turinį, reikšmę, kontekstą. Čia jau galiu pasiginčyti su Jolita Liškevičiene. Esmė ta, kad aptardama organizacines peripetijas bei iškeldama knygos meno termino ir jo atitikimo parodos turiniui klausimą ji akcentuoja institucines problemas. Tai, žinoma, svarbu, nors drįsčiau teigti, jog šie klausimai nėra patys aktualiausi. Knygos menas (visais savo pavidalais – nuo raidės iki iliustracijos ar įrišimo) egzistavo, yra ir bus. Prisirišimas prie mugės formų ir chronologijos gal ir turi prasmę vadybiniu požiūriu, žioplinėjantis žiūrovas gal ir užpildo biurokratų mėgstamas statistines lenteles, kelia ypatingo lankomumo euforiją, tačiau sąmoninga auditorija, tegul ir sudaryta iš vienetų, kartais yra svarbesnė bei įtakingesnė už žioplinėjančią minią.

O apskritai, į šoną paslenkant organizacinius ir kitokius iššūkius, svarbiausia knygos mene (kaip ir mene apskritai) yra kokybė. Nesvarbu, koks tas menas – masinis, utilitarus ar vienetinis, unikalus. Dailininko knygos atveju toji kartelė turbūt iškelta į ypatingas aukštumas. Priežastis labai paprasta – ribotu ar vienetiniu tiražu į pasaulį išleidžiami leidiniai atlieka laboratorinių gyvūnų vaidmenį. Daugelis jų „žūsta“ (knygos atveju žūtis yra tiesiog nefunkcionavimas masiškai). Pats Vasiliūnas atrankos kriterijus aiškino paprastai: kūrinys turi atitikti ne tik temą (priminsime, kad šį kartą ji buvo ir provokuojanti, ir labai liberali), bet ir išsiskirti unikaliais, netipiškais, be abejo, profesionaliais techniniais sprendimais ir meniniu atlikimu. Tad verifikuoti dailininko knygos kokybę, remiantis tokiais parametrais, lyg ir nėra sudėtinga. (Tiesą sakant, šių eilučių autoriui tarp daugiau nei šimto eksponuojamų objektų neteko pamatyti kažko labai tragiško – to, kas priverstų suglumti, suabejoti, papiktintų). Juolab kad pati trienalės koncepcija (pavadinimas) suteikė indulgencijų klysti, klaidas panaudojant jeigu ne kaip kokybės sinonimą, tai bent kaip būtiną kūrinių atributą.

Diskusiniame Liškevičienės teksto kontekste galima pradėti labai globaliai svarstyti, kokio pobūdžio parodos yra reikalingesnės Lietuvos knygos meno rinkai. Bet čia net neverta kelti triukšmo – ir taip aišku, kad reikia ir vieno, ir kito. Tegul tik visuma pasitarnauja geresnei knygos (kad ir kokia ji būtų) kokybei. Aišku, Vasiliūno kuruojama trienalė yra išskirtinė dėl savo tarptautiškumo. Ne kiekvienas vietinis bibliofilas gali nukeliauti į Leipcigą, Hamburgą (o ką jau kalbėti apie tolimesnius knygos meno centrus) ir susipažinti su unikalios knygos subtilumais (be šių pastarasis fenomenas tiesiog neįsivaizduojamas!). Interneto ir globalios žiniasklaidos laikais pasaulėžiūrą galima plėsti nebūtinai lankantis parodose ir kontempliuojant knygas ar jas menančius artefaktus *in situ* (o juk teisingas yra tas nuvalkiotas posakis – „Per knygą pažinsi pasaulį“!). Tačiau meninė knyga tuo ir skiriasi nuo masinės, kad nesiduoda banaliam skaitmeninimui (statistinio vartotojo matomas vaizdas monitoriuje vis tiek neatstos kūniško pavidalo). Tad luditiškai galima teigti, jog dailininko knyga yra viena iš galimybių pasipriešinti elektroninės knygos sąlygotam knygos idėjos transformavimuisi.

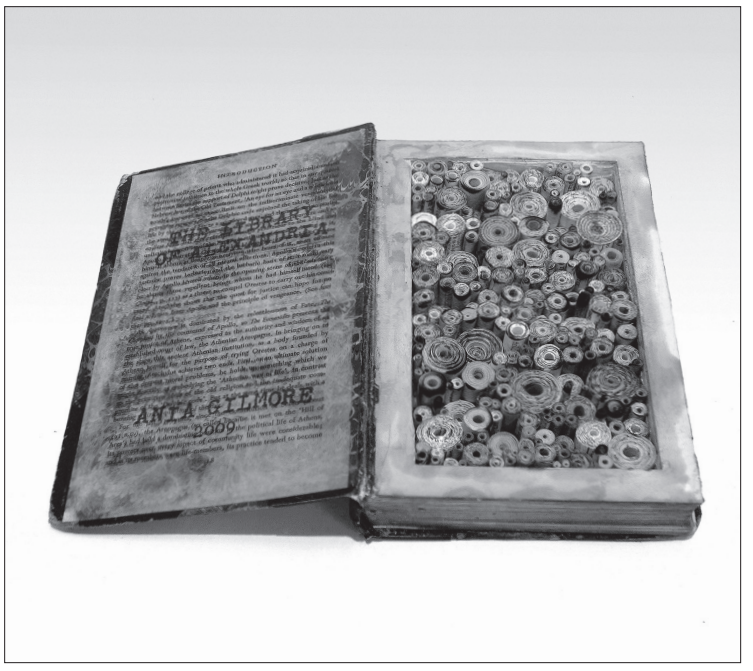

Ania Gilmore, „Aleksandrijos biblioteka“. 2009 m. A. Narušytės nuotraukos

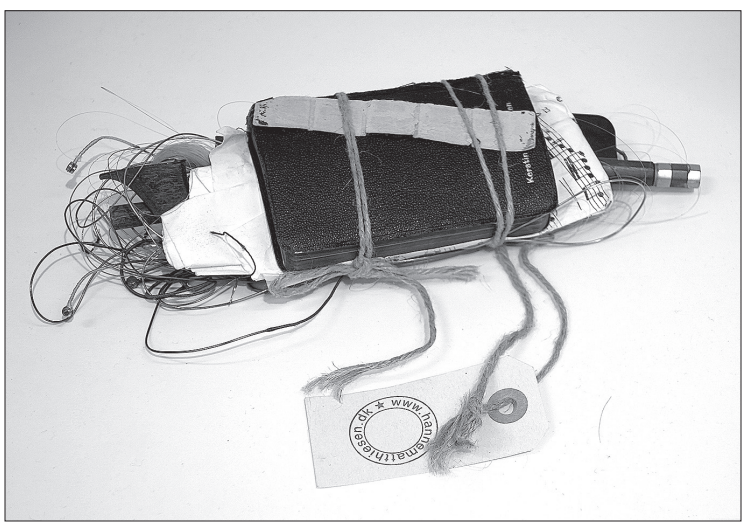

Hanne Matthiesen, „Kažkas nutiko visiškai ne taip...“. 2014 m.

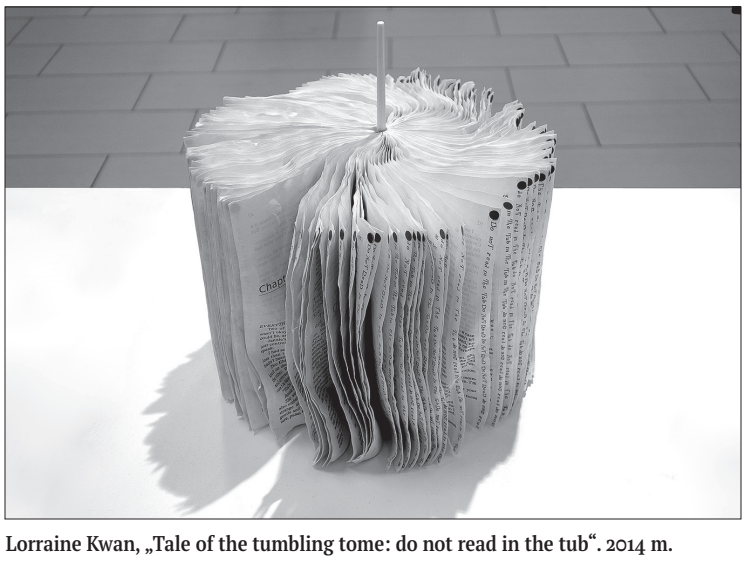

Lorraine Kwan, „Tale of the tumbling tome: do not read in the tub“. 2014 m.

Taigi, kokybės klausimas, dėl kurio reikia ir net būtina diskutuoti – 7-oji dailininko knygos trienalė kaip tik jį ir aktualizuoja, tačiau jo suvokimas dabarties meninėje situacijoje yra absoliučiai reliatyvus. Bepigu buvo apie tai kalbėti anais laikais, kai funkcionavo tradiciniai knygos formatai (nesvarbu – Vakaruose ar Rytuose) ir bet kokį nukrypimą nuo normos buvo galima įvardinti kaip klaidą, genialų nepataikymą arba tiesiog naują žingsnį. Šiandien viską lemia subjektyvūs (žiuri, kuratorių, žiūrovų, pačių kūrėjų) sprendimai. Štai, šių eilučių autoriui iš trisdešimt vienai šaliai atstovaujančių unikaliųjų knygų labiausiai imponavo „šaunusis trejetas“: „Pelenai“ (Erich Paprotch, Vokietija) – iš rankų darbo popieriaus sukurtas foliantas, apipiltas, įtrintas ar dar kažkaip impregnuotas pelenais, „Aleksandrijos biblioteka“ (autorė – Ania Gilmore iš JAV), kurioje į išpreparuotos tradicinės knygos vidurius buvo įsodinti archajiškesnius papiruso ritinėlius primenantys „suktinukai“ (papirusus pakeitusi vartoma knyga amžininkams turėjo regėtis analogiška naujiena kaip mūsų kartai elektroniniai skaitymo įrenginiai, o vizualiai tas atvartas kažkuo panašus į viduramžišką airių iliuminavimo šedevrą – „Kelso knygą“), Eszter Bornemiszos (Vengrija) iš audinių skiaučių-skiautelių susiūta ir suformuota knyga-dėžė, pavadinta „Rinkiniu nepavykusių eksperimentų“ (artima vaikystės atminimų sąsiuviniams ar svarbiausių gyvenimo daiktų skrynelei). Taigi, atidesnis ir priekabesnis skaitytojas supras, kad diskutuoti apie šiandieninę dailininko knygą čia bando gana konservatyvių pažiūrų suvokėjas, kuriam malonu matyti tegul ir visaip deformuotus, transformuotus ar dekonstruotus knygų pavidalus ir kuris su ypatinga meile žvelgia į medžiagiškąjį pradą atskleidžiančius objektus (belieka tik prisipažinti, kad iki šiol patinka naujų, „šviežių“ masinių knygų kvapas, tas su niekuo nesupainiojamas popieriaus ir dažų aromatas, nenusileidžiantis vasaros pievų dvelksmui...). Prisipažinsiu, kad naudodamasis savo darbine padėtimi specialiai nulėkiau pasitikrinti: ar išsirinkau favoritais tai, kas iš tiesų patiko, ar nesuveikė pirminio efekto dėsnis. Net labai atidžiai, kantriai peržiūrėjau parodą dar kartą – taip, iš tiesų, tas trejetas man pačiam yra mieliausias!

Tad galima padaryti išvadą, kad bet kuri su knyga susijusi paroda yra savaime įvykis, verčiantis jeigu ne diskutuoti, tai bent samprotauti apie knygą. Nes viskas šiame pasaulyje keičiasi, bet žmonijos poreikis knygai – ne. Tą dar kartą ir patvirtina Kęstučio Vasiliūno kuruota paroda „ERROR“.

Paroda veikia iki lapkričio 21 d.

Meilė – tai teatras

Andrzejus Żuławskis apie „Kosmosą“ ir save

„Kosmosas“ – vienas originaliausių ir jaunatviškiausių šiųmetės „Scanoramos“ filmų. Po 15 metų į kiną sugrįžęs Andrzejus Żuławskis, kuriam lapkričio 22 d. sukaks septyniasdešimt penkeri, perkėlė į ekraną paskutinį Witoldo Gombrowicziaus romaną. Gombrowicziui kine iki šiol nesisekė: jo prozos originalumo nepavyko perteikti nei „Ferdydurkę“ ekranizavusiam Jerzy Skolimowskiui, nei „Pornografiją“ į ekraną perkėlusiam Janui Jakubui Kolskiui. Pateikiame šių metų rugpjūtį savaitraštyje „Newsweek“ išspausdinto Żuławskio interviu fragmentus. Su režisieriumi kalbėjosi Małgorzata Sadowska.

Pasižiūrėjusi „Kosmosą“ supratau, kiek daug turite bendra su Gombrowicziumi. Ar anksčiau galvojote ekranizuoti jo kūrinius?

Negalvojau nė sekundės. Sumanymas kilo prancūzų ir portugalų prodiuseriui Paolo Branco, su kuriuo anksčiau kūriau „Ištikimybę“. Jis paskambino ir paklausė, ar skaičiau Gombrowicziaus „Kosmosą“. Atsakiau, kad užaugau su ta knyga, kad ji visada darė man keistą ir triuškinantį įspūdį. Jis paklausė: „Ar nenorėtum sukurti jo pagrindu filmą?“ Atsakiau: „Leisk pagalvoti. Turiu perskaityti knygą dar kartą, esu pagyvenęs žmogus ir noriu įsitikinti, ar „Kosmosas“ ir dabar man šį tą reiškia.“ Tris dienas mąsčiau vaikščiodamas po mišką. Galiausiai paskambinau Branco ir pasakiau, kad filmą galima sukurti net pagal telefonų knygą. Tik „Kosmosas“ – ne telefonų knyga, o aukščiausio lygio literatūra, iki šiol gyva ir žeidžianti, nepasiduodanti supaprastinama. Sutikau kurti filmą. Tik jei knyga – labai gera literatūra, kinematografininkas neturi jos judinti, nes kinematografininko kelnaitės trumpos, o knygos – ilgos. Tačiau jei knygoje yra defektas – kartais beveik nepastebimas, o kartais didelis, tada galima imtis.

Kokį „defektą“ radote „Kosmose“?

Tas defektas – pats Gombrowiczius, visa jo biografija ir sudėtinga asmenybė, „Kosmosą“ rašantis žmogus. Mene egzistuoja tie, kurie konstruoja, ir dekonstruktoriai. Gombrowiczius buvo destruktorius, sustingusių formų naikintojas.

Jūsų filmai taip pat sprogdina formos ir pasakojimo schemas. Ar „Kosmoso“ ekranizacija Jums buvo galimybė į Gombrowicziaus biografiją, jo knygas įsižiūrėti į save lyg veidrodyje?

Kam stengėsi Gombrowiczius? Kurių velnių jam reikėjo „Kosmoso“? Ar jis manė, kad tomis kitokiomis knygomis jis pasieks kažin kokį finansinį ar socialinį Parnasą? Ne. Tad kam jis tai darė? Ar tam, kad kaip kai kurie mano pasauliniai kolegos vėl atsidurtų dėmesio centre, užsidėtų tamsius akinius spaudos konferencijoje, nes taip atrodo efektingiau? Ne, tai ne mano pasaka.

Kurdamas „Kosmosą“, o filmavimas truko trumpai, nes turėjome nedaug pinigų ir tik 36 filmavimo dienas, vakarais rašiau dienoraštį, kuris vadinosi „Kaip aš nenufilmavau Gombrowicziaus „Kosmoso“. Nes tai iš tikrųjų buvo nesiliaujanti kova tarp jo literatūros ir mano kino.

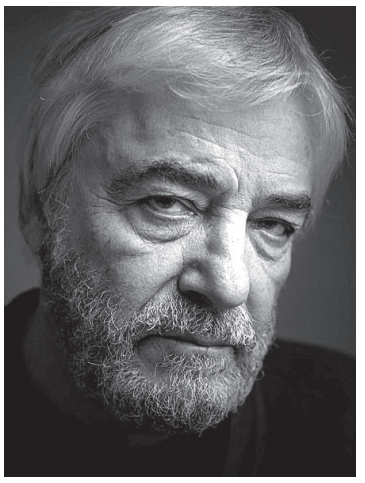

Andrzej Żuławski

Jei tai pavyks sujungti, bus kažkas, kas suteiks malonumo nelabai kvailiems žmonėms. To ir siekiau.

Perkėlėte romano veiksmą į mūsų laikus. Kodėl?

Buvo du keliai: vienas – Lenkija, smulkiaburžuazinė, apaugusi prietarais, 4-asis dešimtmetis, Zakopanė. Tai buvo būdas pasmaugti filmą. Vienintelis įdomus šios koncepcijos elementas būtų karas, susprogdinantis visą tą pasaulėlį. Be to, man būtų buvę siaubingai nuobodu atkurti epochą – kostiumus, vežimaičius, rodyti siaubingą šeimynėlę siaubingame pensione. Gombrowiczius nemylėjo žmonių, jis mylėjo save. Todėl visąlaik buvo opozicijoje, demonstravo savo nepalankumą. Negaliu pamiršti, kaip jis aprašo odą už pensiono savininkės ponios Vojtys ausų – ten kažkokios bjaurios karpos. Taip buvo galima kurti filmą. Bet juk svarbiausia, kad kinas būtų gyvas, ne toks kaip tas visas festivalinis košmaras – nuobodulio ir socialinio siaubo sąmokslas, kokiu dabar tapo kinas. Norėjau, kad filmas būtų gyvas, todėl surizikavau perkelti „Kosmosą“ į dabartį.

Portugalijoje kurtame filme vaidina prancūzų ir portugalų aktoriai, kalbama prancūziškai. Kaip supratau, tai buvo būtina?

Man visai nesvarbu, kokia kalba filmuoju, kartą net sukūriau filmą „Borisas Godunovas“ rusiškai. „Kosmosą“ reikėjo rašyti prancūziškai, ne tik todėl, kad prodiuseris – prancūzų, pinigai – taip pat, bet ir todėl, kad Gombrowiczių sukūrė prancūzai. Dominique'as de Roux kartu su Kotu Jeleńskiu padarė taip, kad tas nežinomas rašytojėlis Paryžiuje tapo žvaigžde.

Sėdite čia, Vesiola gatvės miškelyje, truputį lyg Gombrowiczius emigracijoje. Pats save nustūmėte į periferiją ar buvote išstumtas iš lenkų kultūros?

Negerbiu žmonių, kurie suskaičiuoja rizikos kainą. Kai mane du kartus išgrūdo iš Lenkijos, į kurią sugrįžau po studijų užsienyje, ar skaičiavau, kiek tai kainuos? Tai buvo mano sprendimai ir nedariau nieko, kad visiems patikčiau. Taip pat ir Prancūzijoje, kur nesukūriau nė vieno komercinio filmo. Tai beprotybės forma, juolab kad tais laikais sovietų enciklopedija rašė, jog protas – sugebėjimo prisitaikyti forma. Bet aš klausiu: prie ko prisitaikyti? Prie jūsų, chamai? Prie jūsų, niekšai? Prie jūsų, buržujai? Prie jūsų, turtuoliai? Ne, aš prisitaikysiu pats prie savęs. To dar tik mokausi. Pastarieji 15 metų nebuvo tylėjimas. Parašiau šešiolika knygų, buvau užsiėmęs, stengiausi suprasti daug dalykų. Žinoma, galėjau sukurti kelis filmus. Ar būtų geriau, jei būčiau juos sukūręs? Nežinau. Žinau tik, kad kai po 15 metų sugrįžau į filmavimo aikštelę, jaučiausi taip, lyg būčiau ją palikęs vakar. Jei man ko ir stigo, tai būtent darymo, amatininko darbo, pačios gyvybingiausios, sveikiausios viso šio sumanymo dalies.

„Kosmosas“ nepaprastai gyvybingas, nes jo varomoji jėga – seksualinė energija ir geismas. Seksas – kartu ir kurianti, ir naikinanti jėga, išsilaisvinimas ir spąstai...

Deja, turiu pripažinti, nors nemėgstu to personažo, bet yra tiksliai taip, kaip rašė Freudas: seksas yra visa ko variklis. Dabar išgyvenu labai įdomų gyvenimo periodą, kai seksas dėl fiziologinių priežasčių liaujasi buvęs svarbus. Ir staiga visi tie klausimai lyg apsinuogina prieš žmogų. Nes tai jau praėjo ir galima į viską pasižiūrėti ne iš virimo centro, o iš šalies.

Seksas galingesnis už meilę?

Manau, kad meilė yra kartais saldus, kartais nemaloniai iliuzinis seksualumo priedas. Meilė – tai gyvenimo teatras, gyvenimo kinas, tai kostiumas.

Ar dabar, kai tai vis mažiau susiję su jumis, jaučiatės laisvas?

Greičiau liūdnas.

Parengė K. R.

Garsai ir sprogimai

Atkelta iš 4 psl.

Dar ryškiau ši „muzikos iš vieno garso“ idėja buvo įgyvendinta naujausioje Justės Janulytės kompozicijoje „Švytėjimas / Radiance“ balsams ir gyvajai elektronikai, ją atliko choras „Jauna muzika“ (vadovaujamas Vaclovo Augustino) bei prie elektronikos partijos realizavimo prisidėjęs italų menininkų duetas Michele Tadini ir Antonello Raggi. Kompozitorė, pasitelkusi branduolinio sprogimo analogiją, pirminį kompozicijos toną (garsą *la*) prisodrina tokio krūvio ir įtampos, kad sparčiai besiplėsdamas įrašytais balsų *glissando* jis iš tiesų išsiveržia milžiniška sprogimo banga. Nuostabiai suvaldyta kūrinio forma, barokinė Šv. Kotrynos bažnyčios erdvė, ritualą primenanti būsena, užpildyta balsų obertonų aidėjimo – turbūt visa tai prisidėjo prie pusvalandžio trukmės persikėlimo į kažkokią paralelinę realybę, įprasminančią šio *requiem* dedikaciją pirmojo atominės bombos sprogdinimo prieš 70 metų aukoms atminti. Kita vertus, Justės Janulytės kompozicijos fenomenalios galbūt ir dėl išgryninto sąryšio tarp idėjos, techninio kompozicinio sprendimo ir garsinio (o neretai ir vizualaus) rezultato. Manyčiau, tai viena iš jų ypatingo paveikumo priežasčių, neišskiriant ir „Švytėjimo“, besiprašančio ir labiau artikuliuoto vizualaus įgyvendinimo. Beje, Janulytės „Švytėjimas“ turi ir dar vieną autorės nurodytą dedikaciją, skirtą Arvo Pärto 80-mečiui. Bet turbūt ne tiek dėl paskyrimo, kiek dėl idėjiškai artimo kūrybinių sumanymų grynumo, racionalumo ir emocinio paveikumo, to paties „Jaunos muzikos“ choro koncerto pirmoje dalyje skambėjusi Arvo Pärto kūrinių programa ir vėliau atlikta Janulytės opuso premjera derėjo tarpusavyje labai organiškai.

Panašų koncerto, kaip organiškos visumos, įspūdį paliko ir airių „Crash Ensemble“ postminimalistinės muzikos programa (sudaryta iš Michaelo Gordono, Steve'o Reicho, Terry Riley ir airių kompozitoriaus Donnacho Dennehy kūrinių), o ypač – milaniečių „Repertorio Zero“ pasirodymo sumanymas, įtraukęs į psichodelinės muzikos srautą kaip į savotišką hipnotizuojantį seansą. Skirtingų autorių kūriniai (jau minėto Romitelli ciklas „Professor Bad Trip“, taip pat pernai sukurti Riccardo Nova „Yagé Howl“ ir Giovanni Verrando „Krummholz“) buvo atliekami be jokių pertraukų ir plojimų, tik su sklandžiai įsiliejančiais elektroninio gausmo intarpais, sunkiai leidžiančiais atskirti kompozicijas. Ši programa sukuria tokį magnetizuojantį poveikį, kad net ir nusiteikus paklausyti „tik kelis“ kūrinius atsitraukti iš prikaustančio vyksmo neįmanoma.

Idėjiškai nuoseklios ir vientisos koncertų programos „Gaidos“ kontekste tapo įmanomos tik pagaliau atsisakius provincialaus reikalavimo užsienio kolektyvams į programą būtinai įtraukti bent vieną lietuvių autorių kūrinį. Dar prieš keletą metų tokia sąlyga atrodė savaime suprantama ir gal net būtina, siekiant išgirsti įvairesnių kokybiškų interpretacijų, taip pat svajojant išprovokuoti platesnę lietuvių muzikos sklaidą. Tačiau patirtis rodė, kad tokie lietuviški inkliuzai norimo efekto sulaukdavo toli gražu ne taip dažnai, kaip norėjosi. Šiuo atžvilgiu naujų lietuvių šiuolaikinės muzikos atlikėjų at(si)radimas atrodo gal net praktiškesnis kelias. Šiemet tokiu maloniu atradimu tapo pirmą kartą „Gaidos“ scenoje debiutavęs Klaipėdos kamerinis orkestras. Parengę išties sudėtingą ir net fiziškai varginančią programą, beje, atliktą visai be dirigento, KKO žavėjo savo dėmesingu susikaupimu ir atsakingu požiūriu į šiuolaikinės muzikos tekstus. Visai kitokia nuotaika tvyrojo per „New Era Orchestra“ orkestro iš Ukrainos koncertą, kurio programos išties buvo sunku klausytis – ne dėl pačios muzikos, o greičiau dėl blankoko griežimo. Muzikantai kiek atgydavo tik atlikdami jiems patiems galbūt artimiausią ir geriausiai suvokiamą Ukrainos kompozitorių (Valentino Silvestrovo, Maksimo Šalygino) muziką. O abi lietuviškos premjeros (Tomo Kutavičiaus „Mano sergantis langas“ ir Jurgio Juozapaičio Koncertas altui „Viola vs. Violence“) ir klasikiniai Iannio Xenakio („Voile“) ir Michaelio Nymano (Koncertas klavesinui ir styginiams) opusai be atlikėjų užsidegimo skambėjo labiau kaip savo paties šešėliai. Tiesa, net ir šio koncerto pabaiga sulaukė netikėto publikos palaikymo. Dar nenulipus nuo scenos, kijeviečių dirigentės Tatjanos Kaliničenko entuziastingas ir nuoširdus padėkos žodis, atspindėjęs sudėtingą šiuolaikinės muzikos scenos būklę Ukrainoje ir jos politinį kontekstą, publikos buvo priimtas supratingai ir su ovacijomis.

Su ovacijomis, tik jau kitame koncerte, „Gaida“ ir baigėsi. Gal ir ne viskas kibirkščiavo tokiu intensyvumu, kad sprogimų užtektų kiekvienam festivalio koncertui, tačiau teigiamos patirties ir įspūdžių turėjo pakakti įvairiausių skonių ir poreikių „Gaidos“ klausytojams.

Eglė Gudžinskaitė

Praeitis tikresnė

Nauji filmai – „007 Spectre“

Živilė Pipinytė

Filmai apie Džeimsą Bondą – tai ritualas. Iš jų tikiesi to, kas būtinai bus: gaudynės, gražios moterys, pasaulį norintys užvaldyti piktadariai ir to pasaulio gelbėtojas agentas 007. Visa tai laukia ir naujame Samo Mendeso filme **„007 Spectre“** („Spectre“, D. Britanija, JAV, 2015). Kai pagalvoji, 24 filmai apie Bondą – tai net kelios epochos: Šaltasis karas, sovietų imperijos žlugimas, naujų technologijų įsigalėjimas. Filmai apie Bondą, žinoma, į visa tai reagavo, tad dažnai net nežinodama, kada sukurtas vienas ar kitas filmas, galiu apytiksliai pasakyti metus. „007 Spectre“ po daugelio metų, be abejo, primins apie pasikeitusią įvairių pasaulio žvalgybų situaciją, atsiradus naujausioms informacinėms technologijoms, kai didžiulę grėsmę joms ėmė kelti programišiai. Tačiau šįkart pagrindinis Bondo priešas bus ne programišiai, o jų idėjomis pasinaudojęs toks Francas (Christoph Waltz), kuris nori kontroliuoti viso pasaulio informaciją ir taip jį valdyti. Jis sako: „Informacija yra viskas!“ Todėl dykumoje, meteorito krateryje įsikūręs jo centras, nors iš pirmo žvilgsnio ir primena didžiulę gamyklą, iš tikrųjų yra prigrūstas kompiuterių. Galingoji „Spektro“ organizacija valdo padirbtų vaistų platinimą, prekybą žmonėmis, bet daugiausia pelno jai žada totalus sekimas, t.y. informacinės technologijos.

Jos yra dabartis. Tačiau Danielio Craigo Bondas „007 Spectre“ vis dažniau gręžiasi į praeitį. Dabartis tai skatina, nes ne tik piktadarys Francas, bet ir naujas Bondo viršininkas ponas C (Andrew Scott) yra įsitikinęs, kad specialieji agentai netrukus bus nereikalingi – juos pakeis nuolatinis sekimas. Viskas pasaulyje bus fiksuojama, bet kokį teroro aktą galės sutrukdyti dronai. Kaip sako vienas filmo veikėjas – tai išsipildęs George'o Orwello košmaras. Todėl naujame filme Bondas senais metodais turės įrodyti, kad jo nepakeis joks dronas. Filmo dabartyje susprogdinamas net „morališkai pasenęs“ garsusis žvalgybos būstinės MI6 pastatas.

Praeitį filme gaubia nostalgija ir nelabai malonūs prisiminimai, susiję su mylimų moterų ar bendradarbių mirtimi, kuriuos Bondui vis primena Francas. Neatsitiktinai filmas prasideda užrašu „Mirusieji yra gyvi“. Francas taip pat iš Bondo praeities – iš vaikystės, praleistos kalnuose. „Kinišką“ Bondo praeitį primena ir Q (Ben Whishaw) sukurtas nuostabus automobilis, ir gaudynės naktinės Romos gatvėmis, ir Bondo laikrodis, ir dar daug detalių bei užuominų ar specialiųjų efektų. Tai suprantama, nes Bondas su kiekvienu filmu tampa vis rimtesnis ir vienišesnis. Jis vis dažniau prisimena praeitį ir nebekeičia moterų taip dažnai kaip anksčiau. „007 Spectre“ matome tik tris Bondo merginas. Viena taip ir lieka Meksiko viešbutyje laukti Bondo. Antrosios – italų žudiko našlės, kurią suvaidino Monica Belucci, tikrai nepavadinsi mergina. Trečioji – kito žudiko Vaito (jis taip pat iš Bondo praeities) duktė Madlen (deja, visiškai neįdomi Léa Seydoux), regis, pasirengusi likti su Bondu. Ko gero, tam pasirengęs ir Bondas.

„007 Spectre“

Jau ankstesniame Mendeso ir Craigo filme „Scyfall“ stengtasi Bondą psichologizuoti, nors abejoju, ar tai prasminga. Juk filmuose apie Bondą svarbus ne visada numanomas siužetas, o tas malonumas, kurį teikia nuolatiniai pasikartojimai bei nostalgiškas kino pojūtis. „007 Spectre“ tas malonumas užklumpa iškart filmo pradžioje, kai kamera ilgai seka skeletu apsirengusį Bondą ir jo merginą Mirusiųjų dieną švenčiančiame Meksike, kadras nenutrūksta jiems įėjus į viešbutį, kylant jo liftu, atsidūrus viešbučio kambaryje. Šis ilgas kadras – lyg dovanėlė sinefilams, juolab kad iškart prisimeni ir Sergejaus Eizenšteino filmą apie Meksiką, ir sudėtingus Sergejaus Urusevskio kameros pasažus. Tokių dovanėlių filme bus ir daugiau: kad ir paskui Bondą lyg juodi Žmogaus-paukščio sparnai suplazdėjęs parašiutas, tarsi iš F.W. Murnau filmo apie Nosferatu atklydusi sustingusi figūra laidotuvių Romoje scenoje ar Chriso Markero „Pylimą“ primenantis Bondo kankinimas. Regis, Alfredas Hitchcokas sakė, kad filmas turi būti lyg torto gabalas. „007 Spectre“ būtent toks.

Rodo TV

Kai gali įvertinti

Spike'o Jonze'o **„Ji“ (TV3, 13 d., šiąnakt, 00.20)** perkels į netolimą ateitį, kai visas žmonių užgaidas vykdys kompiuteriai. Koks nors pesimistas režisieriaus vietoje sukurtų drastišką filmą, bet Jonze'as vis dar tiki šviesia žmogaus ateitimi. Todėl ir filmo herojus – melancholiškasis Teodoras (Joquin Phoenix) – dirba laiškų rašytoju. Jis rašo laiškus pagal užsakymą. Jie sentimentalūs, suteikiantys adresatui viltį ir paguodą. „Jos“ ateitis neišsižada jausmų. O čia ir slypi konfliktas: žmonės nori mylėti, jausti vienas kito palaikymą, bet nemoka užmegzti ryšių, pernelyg priklauso nuo kompiuterių. Kas jiems trukdo atsisakyti pastarųjų, Jonze'as nesvarsto. Gal jis ir pats neįsivaizduoja, kaip tai reikėtų padaryti.

Neseniai išsiskyręs Teodoras ilgisi artumo, todėl suprantama, kodėl jis prisiriš prie moters balsu kalbančio, Samanta pasivadinusio kompiuterio. Užteko kelių paslaugos operatoriaus klausimų, kad Samanta tobulai atitiktų Teodoro svajones apie idealią moterį. Ji protinga, jautri, mąstanti, diskretiška, organizuota ir nesugeba nuvilti. Žiūrovams tai taip pat suprantama, nes, kitaip nei Teodoras, mes dar galime įsivaizduoti ir to balso savininkę Scarlett Johansson, nors aktorė ir nepasirodo ekrane. Teodoras ir Samanta pagreitintai pereina visus įsimylėjimo, abejonių, praradimo etapus, patiria palaimą ir skausmą. Jausmai tokie pat nematomi kaip ir Samanta, bet Jonze'as bando juos išgryninti, maksimaliai prie jų priartėti.

Režisieriaus ketinimai kilnūs, aktoriai vaidina nuoširdžiai, tik filmo pabaigoje lieka keistas prieskonis. Tarsi būtum perskaitęs rašinėlį, kuriame daug protingų, literatūriškai suformuluotų minčių. Jis primena laišką, kurį Teodoras parašytų kiekvienam iš mūsų.

Whito Stillmano filmo **„Merginų vargai“ (TV1, 14 d. 22.55)** herojės gyvena dabar. Violeta ir jos draugės Rouz bei Hiter nori pakeisti universiteto, kuriame studijuoja, gyvenimą, padėti depresiją kenčiantiems bendrakursiams – išmokyti juos šokti ar maitinti spurgomis.

„Merginų vargai“

Tik, žinia, gerais ketinimais grįstos pragaro grindys. Užtenka įsimylėti, ir visokių politiškai korektiškų programų neliks. Amerikiečių komedijos apie studentus – labiau nei numanomos, tačiau šįkart tikra filmo staigmena bus žavioji Greta Gerwig.

Dar viena įstabi šios savaitės aktorė – Juliette Binoche. Norvegų režisieriaus Eriko Poppe's filme **„Tūkstantį kartų labanakt“ (LRT Kultūra, 18 d. 22.45)** ji vaidina karo fotografę Rebeką. Įpratusi gyventi pavojuje, moteris net nenujaučia, kad didžiausias išbandymas laukia namuose. Rebekos vyras Markusas (Nikolaj Coster-Waldau) nebegali taikstytis su žmonos komandiruotėmis, jis nori, kad Rebeka mestų pavojingą darbą, atsiduotų šeimai ir vaikams. Rebeka vienodai myli ir profesiją, ir šeimą, tad pasirinkti bus nelengva. Įdomu, kad „Tūkstantį kartų labanakt“ remiasi režisieriaus, kuris buvo garsus karo fotografas, biografija, tik pagrindinį vaidmenį jis nusprendė atiduoti moteriai. Matyt, pagalvojo, kad taip filmas įgis ir socialinės diskusijos apie šiuolaikinės moters padėtį bruožų.

Abejoju, ar taip galėtų pasielgti Fisherio Stevenso komedijos **„Rimti vyrai“ (LNK, 14 d. 23.30)** veikėjai. Tai seni gangsteriai, kurių vienas bando tapti dailininku (Christopher Walken), o kitas (Al Pacino) ką tik išėjo iš kalėjimo, kur praleido 28 metus. Siužetas visai nesvarbus, nors jis net savaip įtemptas, bet man filme įdomiau balansavimas tarp sentimentalumo ir ironijos, tarp personažų gyvybiškumo ir visų jų senatvės ydų. Būtų keista, jei pasakojime apie pagyvenusius personažus neatsirastų sekso motyvas. Jis nuves gangsterius į viešnamį, kurio pagrindinė žvaigždė – Oksana iš Minsko. Tačiau jos numylėtiniu taps ne moterų išsiilgęs Alo Pacino herojus, bet banditas iš senelių namų, jį suvaidino Alanas Arkinas.

Visiems filmo aktoriams – per septyniasdešimt ir jie nemato reikalo atrodyti jaunesni. Gal tiesa glūdi viename jų herojų dialoge: „Tai kaip senais laikais?“ – „Ne, dar geriau!“ – „Kodėl?“ – „Nes tik dabar galime tai įvertinti.“

Jūsų –
Jonas Ūbis

L*apkričio 13–22*

Parodos

Vilnius

Nacionalinė dailės galerija
Konstitucijos pr. 22
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija
Algimanto Kunčiaus paroda „Vaizdaraščiai“

Vilniaus paveikslų galerija
Didžioji g. 4
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai
Lietuvos dailė XVI–XIX a.
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai
Paroda „Amžinai jauna! Lenkijos dailė XIX a. pab.–XX a. pr.“

Radvilų rūmai
Vilniaus g. 24
Europos dailė XVI–XIX a.
„Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos“
Paroda „Gyvoji gamta dailėje. XVII a.–XX a. I pusė“

Taikomosios dailės muziejus
Arsenalo g. 3A
P. Gudyno restauracijos centro restauruotų kūrinių paroda „Prieš... ir po...“
Paroda „Kvietimas į pokylį. 1915–2015“

Vytauto Kasiulio dailės muziejus
A. Goštauto g. 1
Retrospektyvinė Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija

Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenalas
Arsenalo g. 1
Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a.
Lietuvių liaudies menas; Kryždirbystė
iki 15 d. – paroda „Vilnius Juozapo Čechavičiaus fotografijose“

Gedimino pilies bokštas
Arsenalo g. 5
Ginklai ir pilies ikonografija

Signatarų namai
Pilies g. 26
Vasario 16-osios Akto signatarams skirta ekspozicija (nuolat papildoma)

Kazio Varnelio namai-muziejus
Didžioji g. 26
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija
Prano Gailiaus kūrinių paroda
Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44

Vilniaus gynybinės sienos bastėja
Bokšto g. 20
Nuolatinė ekspozicija

Bažnytinio paveldo muziejus
Šv. Mykolo g. 9
Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija
Paroda „Kolekcininko kabinetas“ (kunigo Pranciškaus Tičkovskio kolekcija iš Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos rinkinių ir Akmenynės bažnyčios)
Paroda „Susimąstęs Kristus: nuo religinio atvaizdo iki tautos simbolio Rūpintojėlio“

Vilniaus dailės akademijos galerijos Parodų salės „Titanikas“
Maironio g. 3
Tarptautinė paroda „Keliaujančios raidės ’15: Ryt–vakar“
iki 21 d. – 7-oji Vilniaus tarptautinė dailininko knygos trienalė 2015

Galerija „Akademija“
Pilies g. 44/2
Meno grupės „Raptor Contemporary“ paroda „Mano draugas dirba banke“

Tekstilės galerija „Artifex“
Gaono g. 1
iki 21 d. – Austės Jurgelionytės-Varnės paroda „Vija“

Galerija „ARgenTum“
Latako g. 2
Andriaus Ermino paroda „Ribos“

Šiuolaikinio meno centras
Vokiečių g. 2
nuo 13 d. – paroda „Ne apie žodžius“
nuo 18 d. – Marzenos Nowak paroda „Tarp“
nuo 20 d. – Vytenio Jankūno fotografijų paroda „Pakeleivis“

Galerija „Kairė–dešinė“
Latako g. 3
Laisvydės Šalčiūtės kūrybos paroda „(Melo)dramos. Isterija“

„Prospekto“ fotografijos galerija
Gedimino pr. 43
iki 14 d. – Aleksandro Šiekštelės paroda „Apartments“

Pamėnkalnio galerija
Pamėnkalnio g. 1/13
nuo 13 d. – Eimučio Markūno paroda „Prieblandos zona“

Šv. Jono gatvės galerija
Šv. Jono g. 11
iki 14 d. – Vilniaus skulptorių paroda „80-mečio susitikimas“

Galerija „Vartai“
Vilniaus g. 39
Grupinė paroda „Pradžios“ (Angela Bulloch, Liam Gillick, Ugnius Gelguda, Tim Kliukoit, Lina Lapelytė, Justin Morin, Quim Packard, Augustas Serapinas, grupė „SOSka“)

Galerija „Arka“
Aušros Vartų g. 7
Jungtinė visų LDS galerijų paroda „Retrospektras“

Auksakalių gildijos galerija „Meno niša“
J. Basanavičiaus g. 1/13
nuo 18 d. – Gretos Grendaitės, Tomo Vosyliaus paroda „NePriSiTaikymai arba Kai kiekvienas žino geriausiai“

Galerija AV17
Aušros Vartų g. 17
Algimanto Kensmino paroda „Buožgalvis sapnuoja kosmonautus“

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus
Pilies g. 40
iki 22 d. – Aušros-Bagočiūnaitės Paukštienės teatrinių objektų paroda „Baisiai gražu“
Susie Vier (Vokietija) tapybos paroda „tête-à-tête“

Pylimo galerija
Pylimo g. 30
iki 21 d. – Vytauto Poškos ir Tado Dromanto tapybos paroda

Galerija–studija RA
Pranciškonų g. 8
nuo 13 d. – Ričardo Garbačiausko tapybos paroda „Mažas formatas“

Senamiesčio menininkų galerija
Totorių g. 22–4
iki 18 d. – Algimanto Černiausko paroda „Gyvenimas krūme“

Vilniaus rotušė
Didžioji g. 31
Fotografijų paroda „Lietuvos fotografija: vakar ir šiandien. Šiandienos atodangos“
Alfonso Šuliausko darbų paroda

Teatro, muzikos ir kino muziejus
Vilniaus g. 41
Paroda „Nepaprastas aktorystės kelias“, skirta Juozo Budraičio 75-mečiui

Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija
Vilniaus g. 39 / 6
Aušros Bagočiūnaitės-Paukštienės paroda „Paišiniai“

Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras
Naugarduko g. 10/2
iki 22 d. – paroda „Sušaudyti: Yahad – in unum“ tyrimų dešimtmetis“

Užupio galera
Užupio g. 2[a]
iki 19 d. – Georgo Gagošidzės tapybos paroda „Kalnuota vidinė kelionė“
nuo 21 d. – grafikės Anastasijos Beriozos ir tapytojo Maksimo Dranycino (Murmanskas) paroda

„Menų tiltas“
Užupio g. 16
nuo 13 d. – Rūtos Jusionytės skulptūrų ir tapybos paroda „Pora per porą, su pora ir ne tik pora“

Lietuvos nacionalinė filharmonija
Aušros Vartų g. 5
Dmitrijaus Matvejevo fotoparoda „Tss...“

„Skalvijos“ kino centras
Goštauto g. 2/15
iki 15 d. – Aušros Bagočiūnaitės-Paukštienės plakatų paroda „Premjera!“

Kaunas

Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus
V. Putvinskio g. 55
Paroda „Kazimieras Stabrauskas – M.K. Čiurlionio mokytojas“

M. Žilinsko dailės galerija
Nepriklausomybės a. 12
„Kauno bienalė 2015“: Silvios Giambrone personalinė paroda „Siaubinga karo meilė“, Audriaus Janušonio personalinė paroda „Kauno poetams“, „Lewben Art Foundation“ paroda „Tinkliniai susidūrimai išsijungus“ bei paroda „Garsų raštai“

Kauno paveikslų galerija
K. Donelaičio g. 16
Magdalenos Birutės Stankūnienės jubiliejinė paroda „Svajonių žemė“
„Kauno bienalė 2015“: Mattia Vacca personalinė paroda „Žiemos pasaka“ bei Artūro Morozovo personalinė paroda „Kikimoros gimimas“

Galerija „Meno parkas“
Rotušės a. 27
iki 17 d. – Agnės Jonkutės, Zahros Hassanabadi (Iranas, Vokietija) ir Judith Lesur (Prancūzija) paroda „Trys keliai vienai temai“

Galerija „Kauno langas“
M. Valančiaus g. 5
Linos Šiaudvytytės paroda „Gyvenimo ratas“

„Post“ galerija
Laisvės al. 51A
nuo 13 d. – tarptautinė šiuolaikinės skulptūros ekspozicija „Caution! Mind The Object #2“

VDU menų galerija „101“
Muitinės g. 7
nuo 13 d. – Jeano-Philippe’o Paumier vaizdo instaliacija „Povaizdis“

Klaipėda

KKKC parodų rūmai
Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2
Remigijaus Treigio retrospektyvinė paroda „Teritorijos: fotografijos 1987–2015“
iki 22 d. – Indrės Stulgaitės-Kriukienės ir Remigijaus Kriuko meninio stiklo paroda „Švytėjimas“

Fotografijos galerija
Didžioji Vandens g. 2
Viktoro Trublenkovo paroda „Fotografijos“

Baroti galerija
Aukštoji g. 3/3a
Isroildžono Baroti kūrybos darbų paroda „Lygiadienis“

Galerija „si:said“
Galinio Pylimo g. 28
iki 15 d. – Vlado Balsio paroda „Nematoma paroda“

„7md“ rekomenduoja

Dailė

Menininkė Austė Jurgelionytė-Varnė, mėgstanti jungti tekstilės ir judančio vaizdo (videomenas, animacija) medijas, parodoje „Vija“ galerijoje „Artifex“ (Vilnius) suka tikrą siūlinį ritualą. Čia į kasdienybės monotoniją įvejamos, įrišamos, įveliamos ir įmazgomos nuorodos į Dainiaus Razausko tekstą „Iš baltų mitinio vaizdyno juodraščių: SIŪLAS, SIŪLAI“, JAV nepriklausomo eksperimentinio avangardo kino kūrėjos Mayos Deren estetiką ir pačios menininkės gyvenimo dramas. Žiūrovui tereikia rasti siūlo galą ir, išsiardžius parodos tekstą, sumegzti savąjį.

Muzika

Šių metų Vilniaus fortepijono muzikos festivalis tema „Tandemai“ ypač dosnus – įvyks net septyni koncertai. Festivalio pradžios koncerte lapkričio 14 d. 19 val. Filharmonijos Didžiojoje salėje su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru pasirodys festivalio įkvėpėja ir vadovė pianistė Mūza Rubackytė ir dirigentas Stefanas Lano (JAV, Šveicarija). Šie menininkai jau daugelį metų rengia bendras programas visame pasaulyje, yra pasirodę Urugvajuje, Albanijoje, Argentinoje. Šį vakarą M. Rubackytė paskambins B. Bartóko Trečiąjį koncertą, kurį kompozitorius sukūrė paskutiniais gyvenimo metais Niujorke, o premjera įvyko jau po jo mirties. Bus atliktos dvi simfoninės partitūros: nuotaikingoji M. Ravelio „Juokdario daina“ – rytinė serenada ir S. Rachmaninovo Antroji simfonija, parašyta didžiausio kūrybinio pakilimo laikotarpiu.

Teatras

Siūlome atkreipti dėmesį į „Skalvijos“ kino centre 16–19 d. vyksiantį ciklą „Scena“. Jame bus pristatyti keturi dokumentiniai filmai apie „gyvenimą“ scenoje ir gyvenimą kaip ant scenos: „Trikampiui pakilus: Krystian Lupa stato „Didvyrių aikštę“ (rež. Mikas Žukauskas), „Deminas: dvi tvirtovės“ (rež. Akvilė Gelažiūtė), „Eimuntas Nekrošius: nutolinti horizontą“ (rež. Audronis Liuga, Juozas Javaitis), „Apie Joną“ (rež. Jokūbas Vilius Tūras). Visus filmus pristatys jų kūrėjai arba herojai.

Spektakliai

Vilnius

Nacionalinis operos ir baleto teatras
14, 15 d. 12 val. *Kamerinėje salėje* – A. Noviko „IŠEIK Į KIEMĄ“. Rež. – E. Kižaitė (VšĮ Jaunimo miuziklo teatras)
20, 21 d. 18.30 – PREMJERA! E. Balsio „EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENĖ“. Choreogr. – G. Williamsonas (D. Britanija). Muzikos vad. ir dir. – D. Geringas (Vokietija). Dir. – M. Staškus, scenogr. ir kost. dail. – L. Whitemore (D. Britanija), šviesų dail. – H. Hudsonas (D. Britanija)
21 d. 12 val. *Kamerinėje salėje* – S. Mickio „ZUIKIS PUIKIS“. Dir. – J.M. Jauniškis

Nacionalinis dramos teatras
Didžioji salė
13 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „DIDIS BLOGIS“. Rež. – A. Schillingas
14 d. 17 val. – M. Ivaškevičiaus „IŠVARYMAS“. Rež. – O. Koršunovas
15 d. 12 val. – A. de Saint-Exupéry „MAŽASIS PRINCAS“. Rež. – S. Mykolaitis
17 d. 18.30 – H. Ibseno „VISUOMENĖS PRIEŠAS“. Rež. – J. Vaitkus
18 d. 18.30 *prie Didžiosios scenos* – D. Charmso „JELIZAVETA BAM“. Rež. – O. Koršunovas
19 d. 18.30 – M. Sperro „MEDŽIOKLĖS SCENOS“. Rež. – R. Atkočiūnas
Mažoji salė
13 d. 19 val. – „ARABIŠKA NAKTIS“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)
14 d. 19 val. – „BALTAS SODININKAS“ (VšĮ „Vytauto Kernagio fondo“ spektaklis). Rež. – V.V. Landsbergis
15 d. 16 val. – J. Balodžio, G. Dapšytės „BARIKADOS“. Rež. – V. Silis
18 d. 19 val. – E. Palmetshoferio „HAMLETAS MIRĖ. GRAVITACIJOS NĖRA“. Rež. – P. Ignatavičius
19 d. 19 val. – „LEDO VAIKAI“. Rež. – B. Mar

Vilniaus mažasis teatras
13 d. 18.30 – Th. Bernhardo „MINETIS“. Rež. – R. Tuminas
14 d. 18.30 – I. Margalit „TRIO (J. Bramso, R. Šumano ir K. Šuman meilės istorija)“. Rež. – P. Galambosas (Vengrija)
15 d. 18.30 – „MEISTRIŠKUMO PAMOKA (MARIA CALLAS)“. Rež. – G. Padegimas (kultūros paramos fondo „Rūta“ renginys)
19 d. 18.30 – B. Slade „KITAIS METAIS, TUO PAČIU LAIKU“. Rež. – A. Lebeliūnas (VšĮ „Laimingi žmonės“)
20 d. 18.30 – M. Gorkio „MOTINA (VASA ŽELEZNOVA)“. Rež. – K. Glušajevas

Valstybinis jaunimo teatras
13 d. 18 val. – „PABAIGOS PRADŽIA“ (pagal A. Bushkowskio pjesę „Nepažįstami tarp mūsų“). Rež. – A. Lebeliūnas
14 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ARKLIO DOMINYKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)
14 d. 18 val. – P. Demirskio „NESISTEBĖK, JEI KAS NORS ATEIS PADEGTI TAVO NAMŲ“. Rež. – A. Jankevičius
15 d. 15 val. – „RAGANIUKĖ“ (pagal O. Preusslerio pasaką). Rež. – E. Jaras
17 d. 18 val. – D. Wassermano „SKRYDIS VIRŠ GEGUTĖS LIZDO“. Rež. – V. Griško
19 d. 18 val. – „LEDI MAKBET“ (pagal W. Shakespeare’o pjesę „Makbetas“). Rež. – A. Latėnas
20 d. 18 val. – A. Juozaičio „ŠIRDIS VILNIUJE“. Režisieriai – J. Vaitkus, A. Vidžiūnas

Oskaro Koršunovo teatras
14, 15 d. 19 val. *OKT Studijoje* – PREMJERA! „DIEVAS YRA DJ“ (pagal F. Richterio pjesę). Rež. – K. Gudmonaitė. Vaidina J. Jankelaitytė, A. Bačinskas
16 d. 19 val. *OKT studijoje* – A. Čechovo „ŽUVĖDRA“. Rež. – O. Koršunovas
18 d. 19 val. *OKT studijoje* – M. Gorkio „DUGNE“. Rež. – O. Koršunovas
19 d. 19 val. *Menų spaustuvėje* – „MIRANDA“ (pagal W. Shakespeare’ą). Rež. – O. Koršunovas

Rusų dramos teatras
15 d. 12 val. – S. Aksakovo „RAUDONOJI GĖLELĖ“. Rež. – J. Popovas
15 d. 18.30 – E.-E. Schmitto „DVIEJŲ PASAULIŲ VIEŠBUTIS“. Rež. – S. Račkys
18 d. 18.30 – PREMJERA! J. Ščiuckio „RAUDONOS BURĖS“ (A. Grino apysakos motyvais). Rež. – H. Petrockis (Latvija)

19 d. 18.30 – PREMJERA! I. Vyrypajevo „DREAMWORKS“ (su lietuviškais titrais). Rež. – G. Surkovas

Vilniaus teatras „Lėlė“

Didžioji salė

13 d. 10.30 – „SNIEGO KARALIENĖ“ (pagal H.Ch. Anderseną). Pjesės aut. ir rež. – N. Indriūnaitė

14 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“. Rež. – A. Mikutis

15 d. 12 val. – „BATUOTAS KATINAS“ (Ch. Perrault pasakos motyvais). Rež. – A. Mikutis

19 d. 18.30 – „GELEŽIS IR SIDABRAS“ (pagal V. Šimkaus eiles). Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas

Mažoji salė

14 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „BALTOS PASAKOS“ (pagal H.Ch. Anderseno pasakas). Rež. – N. Indriūnaitė

15 d. 14 val. – Š. Datenio „EVOLIUCIJA“. Rež. – Š. Datenis

„Menų spaustuvė“

13 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – PREMJERA! „20 SEZONŲ“. Idėjos aut. ir rež. – R. Niurkaitė. Vaidina D. Jankauskas, A. Ramanauskaitė ir A. Janušauskaitė (programa „Atvira erdvė'15“)

13 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „Mini-NOA“ festivalis: garso vaidinimas „AUDIOKAUKAS“. Scen., muzikos ir garso montažo aut. – A. Bumšteinas

14 d. 17, 19 val. *Juodojoje salėje* – „Mini-NOA“ festivalis: erdvinė monoopera „CONFESSIONS“ („Spatial Opera Company“, J. Hedmanas (kompozitorius, Švedija), R. Vitkauskaitė (kompozitorė), Å. Nordgren (sopranas, Švedija)

15 d. 16 val. *Juodojoje salėje* – „TĖČIO PASAKA“. Rež. – A. Kirvela ir J. Tertelis (teatro laboratorija „Atviras ratas“ ir kūrybinė studija)

15 d. 11 val. *Kišeninėje salėje* – PREMJERA! „SPALVOTI ŽAIDIMAI“. Choreogr. – B. Banevičiūtė (šokio teatras „Dansema“)

16 d. 12 val. *Stiklinėje salėje* – „Pasakų pirmadieniai mažyliams“. Šiltos pasakos iš vilnos. Pasakas seka S. Degutytė („Stalo teatras“)

17 d. 18.30 *Kišeninėje salėje* – „BRANGIOJI MOKYTOJA“. Rež. – I. Stundžytė (teatras „Atviras ratas“)

18 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „JOBO KNYGA“. Rež. – E. Nekrošius (teatras „Meno fortas“)

Kaunas

Kauno dramos teatras

13 d. 18 val. *Rūtos salėje* – J. Dell ir G. Sibleyras „TEGYVUOJA BUŠONAS!“. Rež. – R. Vitkaitis

14 d. 17 val. *Didžiojoje scenoje* – „MECHANINĖ ŠIRDIS“ (pagal M. Malzieu romaną „Mechaninė širdis“). Rež. – A. Areima

15 d. 12 val. *Rūtos salėje* – PREMJERA! A. Dilytės „SOLĖ IR MOČIUTĖS“. Rež. – A. Dilytė

15 d. 18 val. *Ilgojoje salėje* – B. Srbljanovič „SKĖRIAI“. Rež. – R. Atkočiūnas

17 d. 18 val. *Rūtos salėje* – R. Gary „AUŠROS PAŽADAS“. Rež. – A. Sunklodaitė

17 d. 19 val. *Ilgojoje salėje* – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas

18 d. 18 val. *Didžiojoje scenoje* – „BARBORA“ (pagal J. Grušo dramą „Barbora Radvilaitė“). Rež. – J. Jurašas.

19 d. 18 val. *Rūtos salėje* – D. Loher „KLAROS SANTYKIAI“. Rež. – R. Atkočiūnas

Kauno valstybinis muzikinis teatras

13 d. 18 val. – G. Rossini „SEVILIJOS KIRPĖJAS“. Dir. – J. Janulevičius

14 d. 18 val. – J. Strausso „ŠIKŠNOSPARNIS“. Dir. – J. Geniušas

15 d. 12 val. – E. Chagagortiano „AUSINĖ KEPURĖ“. Dir. – V. Visockis

15 d. 18 val. – L. Adomaičio „DULKIŲ SPINDESYS“. Choreogr. ir libreto aut. – D. Bervingis ir G. Visockis

Kauno kamerinis teatras

13 d. 18 val. – G. Boccaccio „DEKAMERONAS“. Rež. – A. Rubinovas

14 d. 18 val. – PREMJERA! J. Cariani „NESAMAS MIESTAS“. Rež. – A. Lebeliūnas

15 d. 18 val. – E. Ionesco „PLIKAGALVĖ DAININKĖ“. Rež. – S. Rubinovas

17 d. 18 val. – „PAUKŠTYNO BENDRABUTIS“ (Klaipėdos jaunimo teatras)

18 d. 17.30, 20 val. – „VISKAS NETRUKUS BAIGSIS“ („Liūdni Slibinai“)

19 d. 18 val. – M. Zimkaus 45-ečio proga literatūros-muzikos kompozicija

Kauno mažasis teatras

14, 20 d. 18 val. – F. Rame, D. Fo „LAISVOJI PORA“. Rež. – R. Januškevičiūtė, A. Baniūnas

15 d. 12 val. – „PASLAPTINGA NAKTIS“. Rež. – J. Jukonytė

15 d. 15 val., 17 d. 19 val. – PREMJERA! I. Lausund „BESTUBURIADA“. Rež. – D. Rabašauskas

16 d. 19 val. – M. Fratti „SESUO“. Rež. – A. Žukauskas

Kauno lėlių teatras

13 d. 18 val. – V. Bagdono kūrybos vakaras

14 d. 12 val. – „NYKŠTUKAS NOSIS“ (pagal W. Haufo pasaką). Rež. – A. Stankevičius

15 d. 12 val. – „KATĖS NAMAI“. Rež. – A. Stankevičius

Klaipėda

Klaipėdos valstybinis dramos teatras

Dramos teatro Mažojoje salėje

15 d. 13 val. – S. Maršako „KATĖS NAMAI“. Rež. – D. Rabašauskas

18 d. 18.30 – M. Duras „SAVANOS ĮLANKA“. Rež. – S. Jačėnas

Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras

13 d. 18.30 – D. Goggino „ŠOUNUOLYNAS“

14 d. 18.30 – „Romantinės operos genijai“

15 d. 13 val. – B. Pavlovskio „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“

19, 20 d. 18.30 – G. Bizet „KARMEN“

Šiauliai

Valstybinis Šiaulių dramos teatras

13 d. 18 val. – „NEBYLYS“ (pagal J. Tumą-Vaižgantą). Rež. – J. Vaitkus

14 d. 18 val. – T. Williamso „GEISMŲ TRAMVAJUS“. Rež. – A. Latėnas

15 d. 12 val. – V. Ludwigo „BELA, BOSAS IR BULIS“. Rež. – A. Gluskinas

15 d. 18 val. – H. Ibseno „NORA“. Rež. – S. Račkys

17 d. 18 val. – „URVINIS ŽMOGUS“. Rež. – D. Kazlauskas

19 d. 18 val. – PREMJERA! Th. Bernhardo „MINETIS“. Rež. – R. Tuminas (Valstybinis Vilniaus mažasis teatras)

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija

13 d. 13 val. *Kretingos pranciškonų gimnazijoje,* 13 d. 18 val. *Kretingos muziejaus žiemos sode* – koncertas „Pasodoblis mecosopranui ir gitarai“. R. Novikaitė (mecosopranas), S. Krinicinas (gitara)

14 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – IV Vilniaus fortepijono muzikos festivalis „Tandemai“. Pradžios koncertas. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistė M. Rubackytė (fortepijonas). Dir. – S. Lano. Programoje M. Ravelio, B. Bartóko, S. Rachmaninovo kūriniai

15 d. 12 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje,* – koncertas visai šeimai „Dinastija“. Muzikinė pasaka pagal P. Čaikovskio „Vaikų albumą“ ir „Spragtuką“. Atlieka V. Vitaitė, A. Žvirblytė, P. Anderssonas, aktoriai: A. Sunklodaitė, Z. Baranauskas

15 d. 12 val. *Molėtų šv. apaštalų Petro ir Povilo bažnyčioje* – Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje F. Schuberto, C. Francko, G. Pūgžlio, G. Giordani, A. Klovos ir kt. kūriniai

15 d. 13 val. *Paberžės dvare (Kėdainių raj.),* 15 d. 17 val. *Pažaislio vienuolyno svetingumo komplekso „Monte Pacis“ salėje* – festivalis „Nuo Paberžės iki Pažaislio“. Tėvo Stanislovo atminimui. V. Noreika (tenoras), A. Vizbaras (fortepijonas)

15 d. 16 val. *Taikomosios dailės muziejuje* – kamerinės muzikos koncertas „Artistico“. I nacionalinio forumo „Ars Lituanica“ smuikininkų ir violončelininkų konkurso pagrindinių prizų laimėtojai: M. Kraujutaitytė (smuikas), A. Gocentas, D. Dumčius (violončelės). Dalyvauja ansamblis „Artistico“ (meno vad. – D. Dėdinskaitė, smuikas), G. Pyšniakas (violončelė). Programoje C. Saint-Saënso, J.S. Bacho, N. Paganini, F. Francœur, L. Boccherini, G. Mahlerio, F. Mendelssohno-Bartholdy, F. Say kūriniai

IV Vilniaus fortepijono muzikos festivalis

17 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – „Judėjimai“. E. &J. Kutrowatz (fortepijoninis duetas). Programoje F. Liszto, Ph. Glasso, A. Piazzollos, D. Brubecko kūriniai

19 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – tarptautinių konkursų laureatų koncertas. Solistai pianistai M. Batsashvili, P. Klimo. Programoje F. Schuberto-F. Liszto, F. Liszto, G.F. Händelio-F. Liszto kūriniai

Vilnius

Kongresų rūmai

14 d. 12 val. – koncertas visai šeimai „Pasitinkant žiemą“. Vilniaus Karoliniškių muzikos mokyklos kamerinis orkestras (vad. D. Prusevičius, K. Lipeika), liaudies instrumentų orkestras (vad. V. Alenskienė, E. Čiplys), akordeonistų orkestras (vad. V. Voskanas), jaunių choras ,,Cantica“ (vad. D. Mikienė), jaunučių chorai (vad. L. Zarankienė, Ž. Dervinytė, G. Gumuliauskienė), kiti solistai instrumentalistai bei mokinių ansambliai

19 d. 19 val. – pianisto S. Ashkaro rečitalis. Programoje L. van Bethoveno kūriniai

Šv. Kotrynos bažnyčia

13 d. 19 val. –„Kerintys itališkų dainų burtai“. Atlikėjai: A. Messina (akordeonas, Italija), J. Galega Brönnimann (bosinis klarnetas, Šveicarija)

14 d. 19 val. – A. Kaniava ir grupė

17 d. 19 val. – „Tango nocturne“. Atlikėjai M.S. Pietrodarchi (bandoneonas, Italija), L. Lucini (gitara, Italija). Programoje A. Piazzollos ir kt. autorių populiariausi tango

18 d. 18 val. – „The Beatles'n'latin“ & V. Ramoška. Atlikėjai C.R. Rodriguezas (vokalas, perkusija, Venesuela), A. Belkinas (vokalas), V. Ramoška (trimitas, flugelhornas), G. Šulinskas (gitara), T. Botyrius (saksofonas), A. Meška (fortepionas), V. Klimovič (bosinė gitara), R. Vilčinskas (timbalės), P. Žemoitinas (kongai), D. Rudis (būgnai)

20 d. 19 val. – „Beethoveno efektas“. Atlikėjai D. Mažintas (fortepijonas), Šv. Kristoforo kamerinis orkestras. Dir. – M. Barkauskas. Programoje L. van Beethoveno kūriniai

Bibliografinės žinios

MENAS

Plungės „Palazzo Vecchio“: nuo grafų Zubovų pilaitės iki bibliotekos (1846-2012) / [sudarytojos Otilija Juozapaitienė, Violeta Skierienė, Virginija Liutikaitė, Zita Paulauskaitė]. – 2-asis patais. leid.. – Klaipėda [i.e. Plungė] : Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka, 2015 (Klaipėda : Druka). – 55, [5] p. : iliustr., faks., geneal. schem., portr.. – Santr. angl., rus.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-95435-1-2

Telšių maestro : [pedagogo, dirigento, meno saviveiklos kolektyvų steigėjo ir vadovo] Konstantino Dobrovolskio gyvenimas ir veikla / medžiagą knygai surinko ir paruošė Konstantinas Romualdas Dobrovolskis. – Vilnius : Enciklopedija, [2015] (Vilnius : Standartų sp.). – 302, [2] p. : iliustr., faks., portr.. – Tiražas [500] egz.. – ISBN 978-9986-433-50-7 (įr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Anapus tylos : [eilėraščiai] / Algis Jakštas ; [iliustruota autoriaus fotonuotraukomis]. – Vilnius : „Diemedžio“ leidykla, 2015 (Vilnius : Standartų sp.). – 191, [1] p. : iliustr.. – Tiražas [600] egz.. – ISBN 978-9986-23-193-6 (įr.)

Bir kiuń ėdi... = Buvo tokia diena... : [kūrybos rinktinė] / Simonas Firkovičius ; sudarytojos Halina Kobeckaitė ir Karina Firkavičiūtė ; [pažodiniai vertimai: Karina Firkavičiūtė, Gabrielius Juzefovičius ir Halina Kobeckaitė] ; Lietuvos karaimų kultūros bendrija, Tautinių bendrijų namai. – Vilnius : Tautinių bendrijų namai : Lietuvos karaimų kultūros bendrija, 2015 (Vilnius : M. Markevičiaus indiv. veikla). – 351, [1] p. : iliustr., portr.. – Dalis gretut. teksto liet., karaimų k.. – Tiražas 300 egz.. – ISBN 978-9955-546-24-5 (įr.)

Didžiojo Inkvizitoriaus ašaros : [proza] / Clandestinus ; iš rusų kalbos vertė [ir sudarė] Dainius Sobeckis. – Klaipėda : Druka, 2015 (Klaipėda : Druka). – 95, [1] p.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-404-191-4

Gyvenimo tvinksniai : [humoreskos ir prisiminimai] / Antanas Rimša. – Alytus : Alytaus spaustuvė, 2015 (Alytus : Alytaus sp.). – 207, [1] p. : iliustr., portr.. – Tiražas 280 egz.. – ISBN 978-609-8171-02-0

Lemties žingsniais : [eilėraščiai] / Janina Švitrienė-Papelytė. – Alytus : Alytaus spaustuvė, 2015 (Alytus : Alytaus sp.). – 267, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 200 egz.. – ISBN 978-9955-706-99-1

Lietuvių poezijos pynė = A garland of Lithuanian poetry : lietuvių poezijos rinktinė lietuvių ir anglų kalbomis / sudarė ir išvertė Lionginas Pažūsis. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Petro ofsetas). – 175, [1] p.. – Gretut. tekstas liet., angl.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-01-2073-6 (įr.) : [20 Eur]

Likimai : [apybraižos] / Matilda Grigaitė. – Klaipėda : [Druka], 2015 (Klaipėda : Druka). – 127, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 300 egz.. – ISBN 978-609-404-199-0

„Neptūno“ kariai : [eilėraščiai apie Klaipėdos krepšinio klubą] iš serijos „Neptūno“ kronikos, 2013-2015 m. / Liudvikas Dūda. – Klaipėda : [Druka], 2015 (Klaipėda : Druka). – 126, [5] p. : iliustr.. – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-609-404-195-2

Pagautas buvau kelionėj : [eilėraščiai] / Alfonsas Jonas Navickas. – Klaipėda : Druka, 2015 (Klaipėda : Druka). – 129, [6] p.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-609-404-196-9 (įr.)

Prarasto rojaus beieškant : [kaip išsaugoti Žemę ir žmogų] : [publicistika] / Jonas Grudzinskas. – [Vilnius] : Saulelė, 2015 (Vilnius : Standartų sp.). – 110, [1] p.. – Tiražas [900] egz.. – ISBN 978-9955-763-23-9

Prie Ginevės : eilėraščiai, tapyba / Zuzana Masaitytė-Brazauskienė, Genovaitė Masaitytė-Stankaitienė ; [sudarytojai Irena Butkevičienė, Birutė Kavaliauskienė, Algirdas Stankaitis]. – Alytus : Alytaus spaustuvė, 2015 (Alytus : Alytaus sp.). – 84, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-9955-706-97-7

Pro laiko langą : ne tik haiku / Rožė Meškauskaitė-Poškienė ; [iliustracijos Irenos Kačenauskaitės]. – Klaipėda : Druka, 2015 (Klaipėda : Druka). – 299, [4] p. : iliustr.. – Tiražas [300] egz.. – ISBN 978-609-404-190-7

Septynetas : ar meilė gali išlaisvinti iš praeities nuodėmių? : romanas / Donata Kontenienė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO], [2015] (Kaunas : Indigo print). – 588, [2] p.. – Tiražas 2500 egz.. – ISBN 978-609-403-865-5

Tai, ką jaučiu : [eilėraščiai] / Laima Petkevičienė ; [fotografijos: Laima Petkevičienė, Gerda Petkevičiūtė]. – Alytus : Alytaus spaustuvė, 2015 (Alytus : Alytaus sp.). – 91, [4] p. : iliustr.. – Tiražas 200 egz.. – ISBN 978-609-8171-01-3

Tekėjimas : [eilėraščiai] / Gediminas Macijauskas ; [iliustracijų autorė Rima Baukaitė]. – Klaipėda : Druka, 2015 (Klaipėda : Druka). – 187, [5] p. : iliustr.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-404-193-8

Žmogus, kuriam nieko nereikėjo : [romanas] / Rasa Aškinytė. – 5-oji laida. – Vilnius : Vaga, 2015 (Vilnius : BALTO print). – 206, [2] p.. – Tiražas 800 egz.. – ISBN 978-5-415-02331-8

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Dviejų slibinų istorija : [pasakojimas pagal filmą ir slibino modelis] : [pasidaryk pats] / adaptavo Bill Scollon ; iš anglų kalbos vertė Živilė Bilotaitė. – Kaunas : Obuoliukas [i.e. MEDIA INCOGNITO], [2015] (Spausd. Kinijoje). – 24, [1] p., įsk. virš., [6] modelio lap. : iliustr.. – Antr. p. ir virš. virš antr.: DreamWorks. Dragons. – Tiražas 2100 egz.. – ISBN 978-609-403-857-0

Ištikimas šuniukas : [apysaka] / Holly Webb ; iš anglų kalbos vertė Simona Kaziukonytė ; iliustravo Sophy Williams. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Kaunas : Spindulio sp.). – 127 p. : iliustr.. – Tiražas 2500 egz.. – ISBN 978-609-01-2082-8 (įr.) : [2 Eur 47 ct]

Paveldėtoja : [romanas] / Kiera Cass ; iš anglų kalbos vertė Simona Kaziukonytė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Standartų sp.). – 347, [2] p.. – Ciklo „Atranka“ 4-oji knyga. – Tiražas 2300 egz.. – ISBN 978-609-01-2078-1 (įr.) : [6 Eur 75 ct]

Parengė Aldona Barodicaitė. Redagavo Gražina Kubilienė.
Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka. Bibliografijos ir knygotyros centras

Savaitės filmai

„Nužudyti savo draugus“

007 Spectre ****

Lietuvių platintojai ir vėl pasižymėjo: naujas filmas apie Džeimso Bondo nuotykius „Spektras“ sutapo su prancūziška „007 Spectre“. Ką apie tai galvoja Bondas, ko gero, nesužinosime, bet būtų įdomu išgirsti bent valstybinės kalbos inspektorių nuomonę. Originalus filmo pavadinimas „Spectre“ yra nuoroda į teroristinę organizaciją SPECTRE. Ši santrumpa (*Special Execution for Counter-Intelligence, Terrorism, Revenge and Extortion*) reiškia, kad organizacija užsiima nešvariais dalykais, su kuriais visada kovojo Bondas. Šįkart paslaptinga žinia iš praeities jį išsiųs į Meksiką ir Romą, kur Bondas (žinoma, Danielis Craigas) sutiks garsaus nusikaltėlio našlę (Monica Bellucci). Tačiau Londone naujas Nacionalinio saugumo centro vadas (Andrew Scott) abejoja Bondo ir MI6 veiksmais. Vis dėlto Bondas ras būdų, kaip priartėti prie paslaptingos organizacijos. Samo Mendeso filme taip pat vaidina Ralphas Fiennesas, Naomie Harris, Benas Whishaw, Léa Seydoux, Christophas Waltzas (D. Britanija, JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Be sienų **

Kažkodėl mūsų platintojai pamėgo ir kino teatruose rodo tik rusų komedijas, skirtas neišrankiai publikai. Ne išimtis ir šis novelių filmas, kurį sukūrė Karenas Oganesianas, Rezo Gigineišvilis ir Romanas Prygunovas. Jie, žinoma, gali kurti ir tikrą kiną, bet vadinamasis komercinis, matyt, labiau apsimoka. Veiksmas prasideda Maskvos oro uoste, iš kurio skirtingų tautybių filmo veikėjai vyksta į Armėniją, Tbilisį arba klajoja po Maskvą, ieškodami meilės. Kūrėjų tikslas akivaizdus – sukurti sovietijos vis dar besiilgintiems žiūrovams tarybinio kino pakaitalą. Filme vaidina Anna Čipovskaja, Ivanas Jankovskis, Marija Šalajeva, Inna Čiurikova, Olegas Basilašvilis (Rusija, 2015). (Vilnius)

Jaunystė ***

Pagrindiniai filmo veikėjai – du prabangioje Šveicarijos Alpių sanatorijoje besiilsintys ir jaunystės besiilgintys menininkai. Tai britas kompozitorius bei dirigentas Fredas Belindžeris (Michael Caine) ir jo draugas – amerikietis kino režisierius Mikas Boilas (Harvey Keitel). Personažų prisiminimai apie jaunystę, susitikimai su kitais sanatorijos gyventojais režisieriui Paolo Sorrentino padeda formuluoti klausimus apie gyvenimo prasmę (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija, 2015). (Vilnius)

Nužudyti savo draugus ***

Londonas, 1997-ieji. Britų popgrupės „Blur“, „Oasis“ ir „Radiohead“ diktuoja savo taisykles visai britų muzikos industrijai. 27-erių muzikos prodiuseris ir talentų medžiotojas Stivenas naikina viską savo kelyje. Tačiau muzika greitai keičiasi, tad netrukus kupinas ambicijų ir godulio, paveiktas narkotikų Stivenas pradės ieškoti būdų ne tik sužaisti pagal visas žiaurias verslo taisykles ir pasiekti naujų viršūnių, bet ir išgelbėti karjerą. Juodąją komediją sukūrė Owenas Harrisas, pagrindinį vaidmenį – Nicolas Houltas (D. Britanija, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Paskutinis raganų medžiotojas **

Šių dienų pasaulis turi daug paslapčių, bet pati didžiausia, kad raganos vis dar gyvena tarp mūsų. Su jomis daug amžių kaunasi armijos medžiotojų, bet dabar liko tik vienas. Jam kartą net pavyko užmušti galingą raganų karalienę. Tačiau Kolderis nežino, kad ji prisikėlė... Režisierius Breckas Eisneris, ko gero, pats nelabai tiki tokių pasakų sėkme, todėl Kolderį jo filme suvaidino Vinas Dieselis (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

———

****** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas,
*** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

13, 16–19 d. – Kunigo naudą velniai gaudo (rež. A. Šlepikas) – 13.30, 15.30, 17.30, 19.30, 21.30; 14, 15 d. – 11.30, 13.30, 15.30, 17.30, 19.30, 21.30

13, 16–19 d. – Mažasis princas (Prancūzija) – 11.15, 13.50, 16.20, 18.50; 14, 15 d. – 11.15, 12, 13.50, 16.20, 18.50

13–19 d. – Mažasis princas (3D, Prancūzija) – 15.20

13–15 d. – Nužudyti savo draugus (D. Britanija) – 11.45, 14.15, 16.45, 19.15, 21 val.;

16–19 d. – 11.45, 14.15, 16.45, 19.15, 21.45

13–15 d. – „Scanorama 2015“ (žiūrėkite atskirą repertuarą *www.scanorama.lt*)

19 d. – Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (3D, JAV) – 20.30

13–18 d. – 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 11.30, 14.50, 18, 19.30, 21.10; 19 d. – 11.30, 14.50, 17, 19.30, 21.10

13–19 d. – Munis: mažasis mėnulio globėjas (Prancūzija) – 11, 13, 15.10, 17.20

13–15 d. – Jaunystė (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija) – 13.10, 18.10;

16, 17 d. – 20.50; 18, 19 d. – 15.30, 20.50

13–15 d. – Be sienų (Rusija) – 15.50, 20.50;

16, 17 d. – 18, 20.30; 18, 19 d. – 15.45, 18, 20.30

13, 17, 18 d. – Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 14.30, 16.40, 18.50; 14, 15 d. – 11, 14.30, 16.40, 18.50; 16 d. – 14.30, 16.40, 18.50, 21 val.; 19 d. – 18.50, 21 val.

13–19 d. – Monstrų viešbutis 2 (3D, JAV) – 13.10

13–15, Paskutinis raganų medžiotojas (JAV) – 21.20; 16–18 d. – 15.50, 21.20

13–15, 18 d. – Pasivaikščiojimas (3D, JAV) – 17.50

13–15 d. – Marsietis (3D, JAV) – 20.40;

16–19 d. – 12, 15, 18, 21 val.

18, 19 d. – Išmokyk mane mylėti (Italija, JAV) – 20.40

16–18 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 13.40

18, 19 d. – Paranormalūs reiškiniai: vaiduoklio dimensija (JAV) – 18.20

18 d. – Kanibalai (Čilė, JAV) – 20.30

Forum Cinemas Akropolis

13–19 d. – Kunigo naudą velniai gaudo (rež. A. Šlepikas) – 10.30, 12.30, 14.20, 16.30, 18.50, 20.50

Mažasis princas (Prancūzija) – 10.20, 13, 17, 18.30

Mažasis princas (3D, Prancūzija) – 11.10, 15.30

Nužudyti savo draugus (D. Britanija) – 14, 16.20, 19, 21.30

19 d. – Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (3D, JAV) – 18.30

13–18 d. – 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 10.50, 13.30, 15.20, 18, 21.10;

19 d. – 10.50, 13.30, 15.20, 18, 21.40

13, 16–19 d. – Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 10.10, 12.20, 14.30, 16.40;

14 d. – 10.10, 11.20, 12.20, 14.30;

15 d. – 10.10, 11.20, 12.20, 14.30, 16.40

13–19 d. – Monstrų viešbutis 2 (3D, JAV) – 13.40

Munis: mažasis mėnulio globėjas (3D, Prancūzija) – 15.50

Paskutinis raganų medžiotojas (JAV) – 11, 19.10, 21.40

Paranormalūs reiškiniai: vaiduoklio dimensija (JAV) – 13.20, 21.20

Kanibalai (Čilė, JAV) – 19.30, 21.50

Be sienų (Rusija) – 16.50, 20.40

Marsietis (3D, JAV) – 21 val.

13, 15, 17 d. – Pasivaikščiojimas (3D, JAV) – 18.

14, 16, 18 d. – Everestas (JAV) – 18.10

Skalvija

Europos šalių kino forumas „Scanorama“

13 d. – Ataskaita apie vakarėlį ir jo svečius (Čekoslovakija) – 17 val.

13 d. – Apie Joną (rež. J.V. Tūras) – 18.30 (filmą pristatys kūrėjai)

13 d. – Iliuzionistas Dirkas Ohmas (Norvegija) – 20.45

14 d. – Mano sesutė (Švedija, Vokietija) – 13.30

14 d. – Iki baro ir atgal (Čekija) – 15.30

14 d. – Įvykis (dok. f., Nyderlandai, Belgija) – 17 val.

14 d. – Roukli (Estija) – 18.45 (*filmą pristatys režisierius*)

14 d. – Jaunojo Edo aistros (Italija) – 21.15

15 d. – Naujasis Baltijos kinas. 1 programa – 15 val.; 2 programa – 18 val.;

3 programa – 19.45

15 d. – Karavadžas (D. Britanija) – 22 val.

Ciklas „Scena“

16 d. – Trikampiui pakilus: Krystian Lupa stato „Didvyrių aikštę“ (rež. M. Žukauskas) – 19.30 (*filmą pristatys kūrėjai*)

17 d. – Deminas: dvi tvirtovės (rež. A. Gelažiūtė) – 17.30 (*filmą pristatys herojai*)

18 d. – Eimuntas Nekrošius: nutolinti horizontą (rež. J. Javaitis, A. Liuga) – 19 val. (*filmą pristatys kūrėjai*)

19 d. – Apie Joną (rež. J.V. Tūras) – 19.10

Ciklas „Postfestival“

16 d. – Zils Marijos debesys (Šveicarija, Vokietija, Prancūzija) – 17.10; 18 d. – 20.50

16 d. – Šokantys arabai (Izraelis, Vokietija, Prancūzija) – 21 val.; 18 d. – 17 val.;

19 d. – 21 val.

17 d. – Žemės druska (dok. f., Brazilija) – 20.50; 19 d. – 17 val.

16 d. – *Seansas senjorams*. Meistras ir Tatjana (dok. f., rež. G. Žickytė) – 15.20

17 d. – *Lenkų kino klubas*. Jeziorak (Lenkija) – 19 val.

Pasaka

13 d. – Mažasis princas (Prancūzija) – 17.15;

14 d. – 12, 14.15; 15 d. – 12, 16 val.;

19 d. – 18.30

13 d. – Jaunystė (Italija, Prancūzija, Šveicarija, D. Britanija) – 19.30;

14 d. – 19 val.; 15 d. – 21 val.; 16 d. – 21.30;

17 d. – 17.15; 18 d. – 20.30

13 d. – *Film noir*. Pepé le Moko (Prancūzija) – 22 val.

13 d. – (Ne)Tikros prancūziškos vestuvės (Prancūzija) – 16.30, 19 val.; 14 d. – 12.30, 14.45, 18.45; 15 d. – 15.30, 17.15, 18.45;

16, 17 d. – 19.30; 18 d. – 16.15, 18.30;

19 d. – 18.15

13 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 20.45; 14, 15 d. – 16.45; 16 d. – 17.30;

17 d. – 19.15; 18 d. – 16 val.; 19 d. – 16.30

13 d. – Nužudyti savo draugus (D. Britanija) – 22.30; 14 d. – 21 val.; 15 d. – 20.45;

16 d. – 19.15; 17 d. – 21.30

13 d. – Edeno sodas (rež. A. Puipa) – 17 val.;

14 d. – 14.30; 15 d. – 12.30;

18 d. – 16.30; 19 d. – 16.15

13 d. – Viena nepatogi akimirka (Prancūzija) – 21 val.; 15 d. – 19.15;

16 d. – 20 val.; 17 d. – 20.15; 18 d. – 20.15

14 d. – Marijos žemė (dok. f., Ispanija) – 16.30; 16 d. – 17 val.

14 d. – 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 21.15; 15 d. – 18.15; 16 d. – 21.15;

17, 18 d. – 21 val.

15 d. – The Beatles. A Hard Day's Night (D. Britanija) – 14.15

15 d. – Išmokyk mane mylėti (Italija, JAV) – 14.30; 17 d. – 17 val.

15 d. – Amžinai stilingos (rež. L. Plioplytė, dok. f.) – 12.15

15 d. – „Geriausios 2015 metų „Kanų liūtų“ reklamos“ – 21.15

16 d. – Kritikai gurmanai (Švedija) – 18 val.

17 d. – Steiko (r)evoliucija (Prancūzija, D. Britanija, JAV, Švedija, Ispanija, Japonija, Italija, Kanada, Brazilija, Belgija, Argentina) – 18 val.

18 d. – Pilietis kinas – 18 val.

18 d. – Vakarienė kaip sapnas (Ispanija) – 18.15

19 d. – Atrandant Gastoną (Peru) – 15 val. (*Senjorų arbatėlė*); 19 d. – 20.45

Ozo kino salė

13 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 17 val.; 14 d. – 19.10; 19 d. – 18.30

14 d. – Sugar Man (Švedija, D. Britanija) – 16 val.; 17 d. – 18 val.; 19 d. – 17 val.

14 d. – Edeno sodas (rež. A. Puipa) – 17.30; 18 d. – 18 val.

18, 19 d. – Svetima šalis (Australija) – 19.40

KAUNAS

Forum Cinemas

13–19 d. – Kunigo naudą velniai gaudo (rež. A. Šlepikas) – 10.15, 12.05, 14, 16, 18, 19.55

Mažasis princas (Prancūzija) – 10.40, 13.10, 15.40, 18.10

13 d. – Nužudyti savo draugus (D. Britanija) – 11.30, 13.45, 19.20, 23.20; 16–18 d. – 11.30, 13.45, 19.20; 19 d. – 11.30, 13.45

13–22 d. – „Scanorama 2015“ (žiūrėkite atskirą repertuarą *www.scanorama.lt*)

19 d. – Bado žaidynės. Strazdas giesmininkas. 2 dalis (3D, JAV) – 18.30

13, 14 d. – 007 Spectre (D. Britanija, JAV) – 11, 14.10, 17, 20.15, 20.40, 23.30;

15 d. –14.10, 17, 20.15, 20.40;

16–19 d. – 11, 14.10, 17, 20.15, 20.40

13–18 d. – Munis: mažasis mėnulio globėjas (JAV) – 10.20, 12.15, 17.20;

19 d. – 10.20, 12.15

13–19 d. – Monstrų viešbutis 2 (JAV) – 10.30, 12.40, 14.50

13, 16–19 d. – Dėdė, Rokas ir Nida (rež. J. Krisiūnas) – 10.45, 14 val.; 14 d. – 10.45

13–19 d. – Paskutinis raganų medžiotojas (JAV) – 21.50

13, 14 d. – Kanibalai (Čilė, JAV) – 21.40, 23.40; 15–19 d. – 21.40

13, 14 d. – Paranormalūs reiškiniai: vaiduoklio dimensija (JAV) – 23.50

13 d. – Marsietis (JAV) – 13.20, 23.10;

14 d. – 23.10; 16–19 d. – 13.20

Redaktorė – Agnė Narušytė
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras, šokis** – Milda Brukštutė
Muzika – Laimutė Ligeikaitė | **Stilius** – Rita Markulienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaitė
Finansininkė – Brigita Misiuvienė

7md

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.
Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“,
Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039. El. paštas 7md@takas.lt.
ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 900 egz.
Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas

Lietuvos kultūros taryba

LIETUVOS KULTŪROS TARYBA

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS